

2014

AASTAARUANNE

TÜ raamatukogu 2014

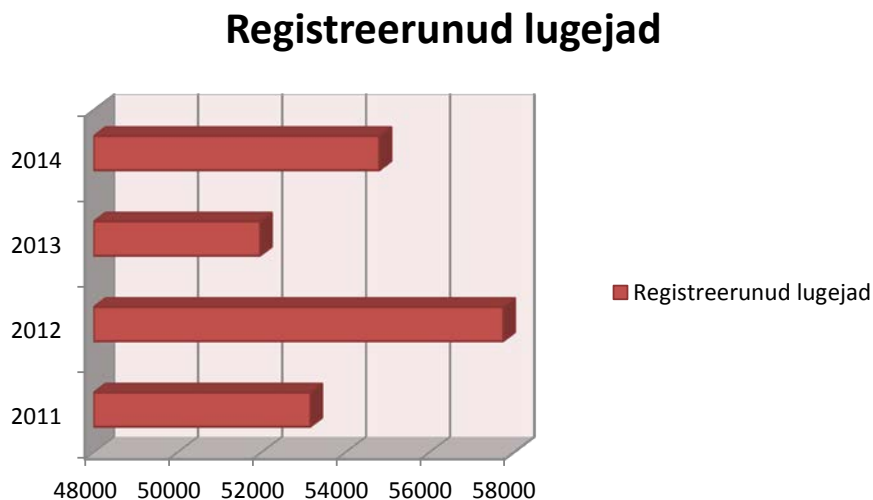

Sisukord

Raamatukogu ja lugejad	2
Kogud.....	5
Arendustegevus.....	7
Finantsid	11
Koostöö	12
Personal.....	14
Töö käsikirjade ja haruldaste raamatutega	17
Bibliograafiatöö ja kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER	18
Näitused ja üritused	19
Teadustöö.....	21
Lisa 1. Tartu Ülikooli raamatukogu arvudes 2011-2014.....	23
Tabel 1. Tulud ja kulud 2011.- 2014.a (tuhat eurot)	23
Tabel 2. Tartu Ülikooli komplekteerimiskulud 2011.- 2014.a (tuhat eur).....	23
Tabel 3. TÜ Raamatukogu (pearaamatukogu) komplekteerimiskulude jagunemine teaduskonniti 2011.–2014.a (tuhat eur)	24
Tabel 4. Lugejateeninduse näitajad 2011.–2014. A	24
Tabel 5. Tartu Ülikooli raamatukogu kogud 2011-2014. a (EVS–EN ISO 2789:2003 järgi).....	26
Tabel 6. Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER 2011.–2014. A	26
Tabel 7. Kogude hooldus- ja ennistustööd 2011.–2014. A.....	28
Tabel 8. Kasutajakohad ja tehnilised vahendid 2011.–2014. a	28
Tabel 9. Töötajad 2011.-2014. a.....	28
Lisa 2. Tartu Ülikooli raamatukogu töötajate publikatsioonid 2014. a	30
Lisa 3. Tartu Ülikooli raamatukogu töötajate ettekanded konverentsidel ja seminaridel 2014. a.....	33
Lisa 4. 2014. a korraldatud konverentsid ja seminarid	36
Lisa 5. 2014. aastal korraldatud näitused.....	38

Raamatukogu ja lugejad

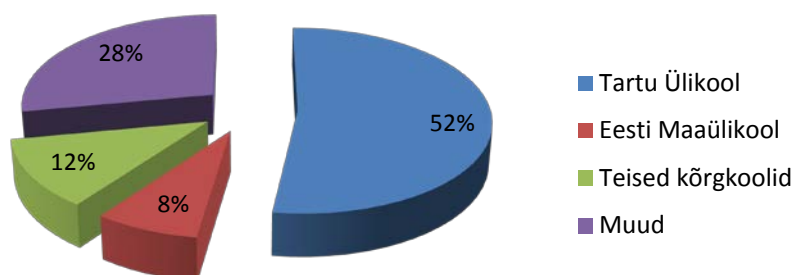
2014. aasta lõpuks oli raamatukogul 54 803 registreeritud lugejat, neist väljastpoolt Tartu Ülikooli 26 147 ehk 48%.

Joonis 1 Raamatukogu registreerunud lugejate arvud 2011-2014

Lugejate osakaal andmebaasis jagunes tegevusalati järgmiselt: üliõpilased (sh Avatud Ülikool) moodustasid 59,5% , õppejõud, teadurid, doktorandid 9,6% ja muud 30,9% lugejate üldarvust.

Võrreldes eelmise aastaga kasvas lugejate arv andmebaasis 5% võrra. Enim kasvas üliõpilaste arv – 4% võrra TÜ üliõpilaste ja 20% võrra teiste kõrgkoolide üliõpilaste osas. 5% võrra kasvas ka „muude“ (ülikooliga mitte seotud) lugejate arv, kelleks on peamiselt Tartu linna elanikud.

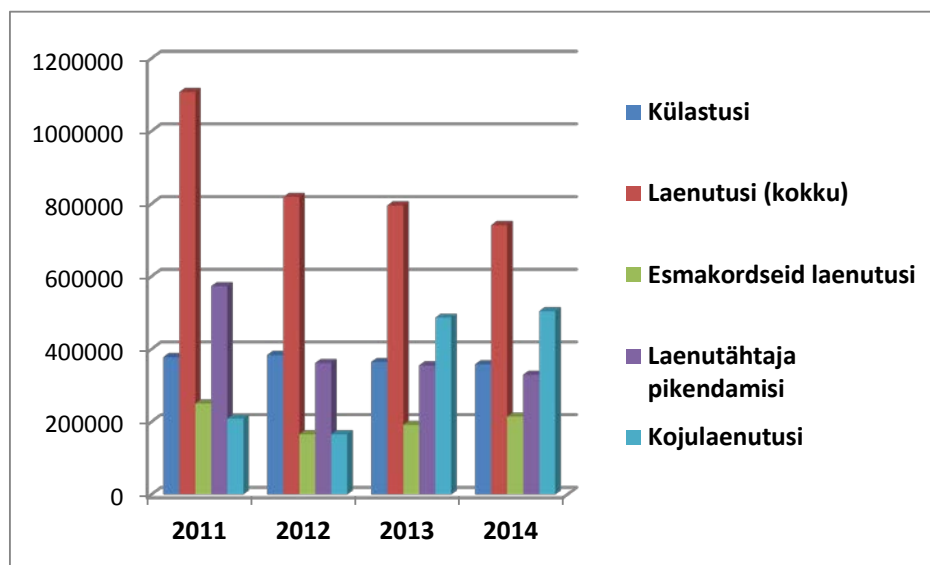
Joonis 2 Raamatukogu lugejate jaotus kõrgkoolide lõikes 2014.a

Aasta jooksul registreeriti 741 239 laenutust, sh 214 400 esmakordset laenutust, 329 524 laenutähtaja pikendamist.

Laenutamine teaduskondade kaupa

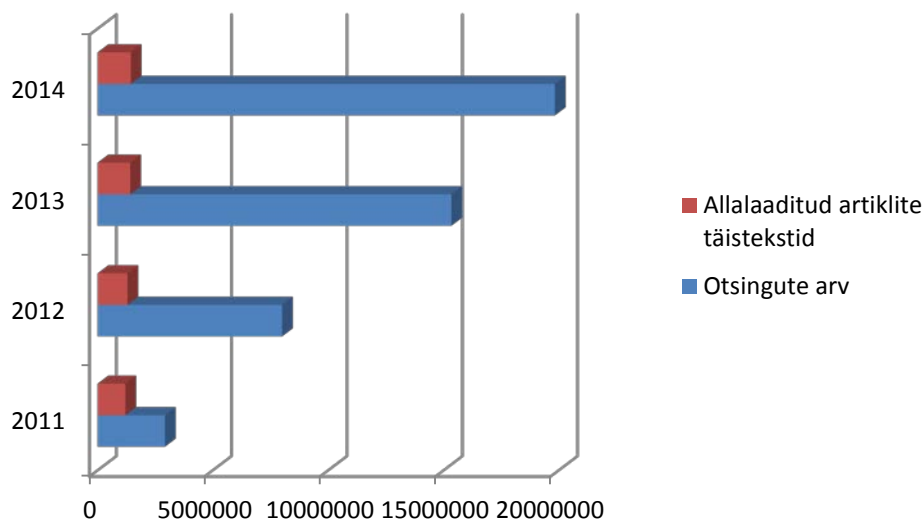
Teaduskond	2013/2014 õa (aprilli seisuga)	2014/2015 õa (aprilli seisuga)
Usuteaduskond	2370	2770
Õigusteaduskond	9916	8424
Arstiteaduskond	11702	9945
Filosoofiateaduskond	29634	32690
Loodus- ja tehnoloogiateaduskond	10183	8707
Kehakultuuriteaduskond	2872	1965
Majandusteaduskond	6388	4285
Matemaatika-informaatikateaduskond	3122	2926
Sotsiaal-ja haridusteaduskond	24318	15096

2014. aastal registreeriti pearaamatukogus 207 154 füüsilist külastust ning 3 360 317 virtuaalset külastust.

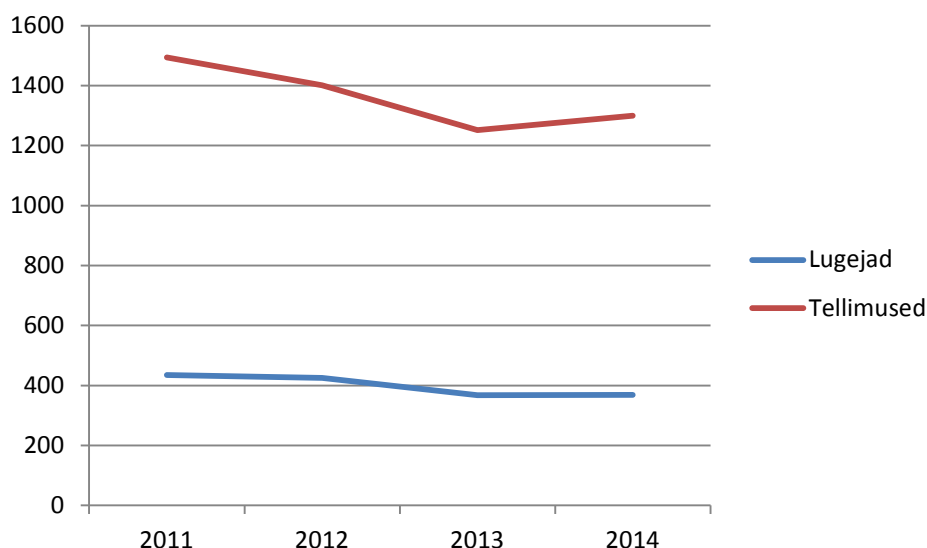
Joonis 3 Raamatukogu kasutamine 2011-2014

Tartu Ülikooli teadus- ja arendustöös on väga oluline elektroonilise teadusinformatsiooni olemasolu. 2014. a lõpuks oli raamatukogu vahendusel loodud juurdepääs 110 sidusandmebaasile, mis sisaldasid 61470 teadusajakirja täisteksti või referaati, hulgaliselt teatmeteoseid ning maailma juhtivate teaduskirjastuste monograafiate elektroonilisi versioone.

Joonis 4 Andmebaaside kasutamine 2011-2014

Raamatukogudevahelise laenutuse (RVL) teenust kasutas 2014. a 369 lugejat (2013. a 368), kellelt laekus 1299 tellimust (2013. a 1251). 2014. aastal vähenes välismaalt tellitavate artiklite koopiate arv, kuid kasvas Eesti raamatukogudest tellitava kirjanduse osa. Võib täheldada, et ostetavate andmebaaside kogu ja mitmekesisus katab suuremas osas lugejate esmavajadusi ning lugejad eelistavad lihtsamat teed vajalike allikate kättesaamiseks. Palju on tellimusi, mis vajavad bibliograafilist täpsustamist ja soodsamate võimaluste leidmist.

Joonis 5 RVL teenuse kasutamine 2011-2014

Esmakursuslaste koolituse läbis 777 tudengit, koolitusi tehti kokku 50 tundi. Koostöö on jätkunud nende teaduskondadega, kus on juba kujunenud tavaks uued lugejad raamatukokku koolitusele saata.

2014. aastal kaasajastati ja täiendati olemasolevaid meediapädevuse kursusi arvestades erinevate sihtgruppide vajadustega. Infopädevuse kursust vabaainena pakutakse kõigis stuudiumi astmetes ning lisaks gümnasistidele (vt Arendustegevus).

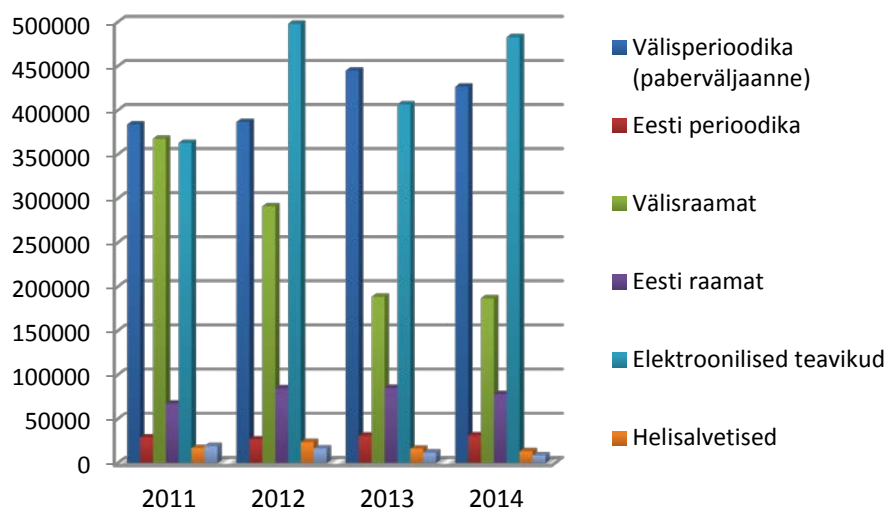
2014. aastal lõppes projekti „Rääkivad õpikud“ finantseerimine PRIMUS programmi (SA Arhimeses) vahendusel . Projekti eesmärgiks oli abistada pimeaid ja vaegnägijaid tudengeid õppematerjalide kasutamisel ja eksamiteks valmistumisel. Jätkus projekt „Seinteta raamatukogu“, kus osutati koduteenindust liikumispuudega üliõpilastele.

Koostöös üliõpilasesindusega jätkati ööraamatukogu projektiga. Sessi ajal olid kuni kella üheni öösel tudengite kasutuses valdkonnasaalid, kojulaenutus ja kõik arvutitöökohad, pakuti kerget kehakinnitust ja vaimuvirgutust. Laste eest hoolitsesid lastetoas Nimmik-Nummik raamatukogu töötajad ning üliõpilasesinduse liikmed.

Alates 2014. aasta sügisest vähendati raamatukogu lahtiolekuaega laupäeviti kella 20st kella 19ni, samuti lõpetati argipäeviti hoidlast väljatoomine ühe tunni võrra varem kell 17.

Kogud

Haridus- ja Teadusministeerium eraldas 2014. aastal teadusinformatsiooni (andmebaasid, e-ajakirjad, teadusmonograafiad) hankimiseks 771 097 ja rahvusteavikute hankimiseks 69 448 eurot (rahvustrükiste järelkomplekteerimine, Estonica). Ülikooli eraldas raamatukogu komplekteerimiseelarvesse oli 300 000 eurot.

Joonis 6 Pearraamatukogu komplekteerimiskulud 2011-2014.a (eurod)

Andmebaasidele ja teadusajakirjadele kulus 2014.aastal 882 279 eurot so ca 82 % komplekteerimiseelarvest.

TÜ teadustöök oluliste andmebaaside tellimist jätkati ja 2014. aastal võimaldati juurdepääs 110 andmebaasile. Andmebaaside ostude kõrval on äärmiselt oluline nende aktiivne tutvustamine, sest andmebaaside sisu muutub pidevalt ja tehnilised võimalused arenevad. 2014. aasta jooksul korraldati referentidele Oxford University Pressi, Springeri, Scopuse ja Emerald e-ajakirjade andmebaasi uuenduste koolitusi.

E-raamatute osas pole hüppelist muutust toimunud, kuigi huvi e-raamatute kasutamise vastu on suur. E-raamatute turg ja hinnakujunduse põhimõtted on endiselt kujunemisjärgus. TÜ kasutajate jaoks on mõistlikud vaid IP- põhise juurdepääsuga e-raamatuid. Kahjuks on kirjastuste e-raamatute pakkumised endiselt sageli temaatilised st neid saab osta vaid kollektsioonide kaupa ja puuduvad ühe nimetuse ostuvõimalused. Siiski muudatused maailma e-raamatuturul toimuvad ja järjest enam on kirjastusi, mis pakuvad ka üksiknimetuste ostmise võimalusi (nt Springer, Cambridge University Press).

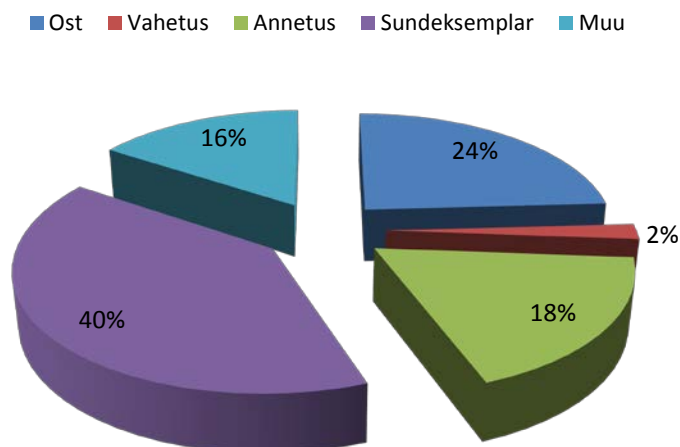
Jätakuvalt on muutusteta e-õpikute turg, kus praktiliselt puuduvad üksiknimetuste ostmise võimalused. Samad probleemid on ka teistel raamatukogudel maailmas. Eesti e-raamatu turul pole muutusi praktiliselt toimunud – eesti e-raamatud on endiselt mõeldud vaid erakasutajatele (v.a Äripäeva käsiraamatud ja TEA entsüklopeediad).

2014.aastal oli päevakorras ka sundeksemplariseaduse muutmise teema. Praegune uue seaduse projekt näeb ette sundeksemplaride arvu vähenemist, mis tähendab TÜ raamatukogule edaspidi üht sundeksempolari senise kahe asemel.

2014.aastal e-raamatupoe tellimuste arv ja müüdud trükiste arv küll mõnevõrra vähenes, kuid teenitud tulu oli samas suurusjärgus kui 2013. aastal. Registreeritud kasutajate arv 2014. aastal kahekordistus (seisuga 31.12.2013 oli neid 70, seisuga 31.12.2014 on 164 registreeritud klienti). Probleemiks on endiselt aeganõudev sisestamine ja statistika saamine e-poe keskkonnast.

Seisuga 31.12.2014 on raamatukogul 111 vastastikuse vahetusega vahetuspunkti. Kuigi välisvahetuse osatähtsus on viimaste aastatel pidevalt vähenenud on see siiski teatud asutustega endiselt otstarbekas (Kongressi raamatukogu, SKS jt).

2014. aastal jõuti läbi töötada järgmised üleantud kogud ja annetused: TÜ sotsiaalteaduskonna raamatukogust üleantud võõrkeelsed raamatud ja ajakirjad; TÜ ökoloogia ja maateaduste instituudi botaanika osakonna poolt üleantud raamatud ja ajakirjad; Zooloogia ja botaanika instituudist üleantud trükised; TLÜARi poolt Tartu Ülikoolile tagastatud majandusalsed raamatud; TÜ füüsika instituudi raamatukogust üleantud trükised; IF Eesti Kindlustuse poolt üleantud kindlustusteemalised trükised; Münsteri Ülikooli teoloogialase kirjanduse annetus; Õigeusu preester Joann Proosese raamatute annetus; Prof. Artur Linkbergi käsikirjad ja raamatud (kinkija Reet Linkberg); Salme Nigoli ja Pent Nurmekunna raamatu- ja käsikirjapärandi täienduseks kingitud raamatud; Prof. Heinrich Eritsa käsikirjad ja raamatud (annetaja Liina Jakobson). Jätkus Voldemar Ilja väärtusliku usulise sisuga raamatukogu läbitöötamine. Palju väljaandeid võeti kogudesse ka reservfondist.

Joonis 7 Kasutuskogusse arvele võetud teavikud komplekteerimisallikate lõikes 2014.a

Aasta jooksul kasvasid ülikooli raamatukogu kasutuskogud 46 814 teaviku võrra, ulatudes aasta lõpuks 3 632 246 arvestusühikuni. Kõik kogud (kasutus-, vahetus- ja varukogu) kokku sisaldasid aasta lõpuks 3 909 240 teavikut. Tartu ülikooli raamatuvara suurus 2014. a lõpuks oli 4 228 145.

Arendustegevus

2014. aasta arendusülesanded olid järgmised:

- E-raamatukogu arendamine
- Open Accessi ja avatud teadusandmete temaatika
- E-kursused
- Teenuste kvaliteedi tõstmine ja nende arendamine
- Infotehnoloogilise infrastruktuuri arendamine
- Eestisisese ja rahvusvahelise koostöö arendamine (vt Koostöö, lk 14)
- Raamatukoguhoonde rekonstrueerimine
- Raamatukogu arengut ja tegevust reguleerivate dokumentide koostamine

Datacite

TÜ raamatukogu ja TÜ loodusmuuseumi algatusel ning Eesti Teadusagentuuri finantseerimisel liitus Tartu Ülikool 2014. aastal DataCite organisatsiooniga, saades sellega õiguse omistada teadusandmetele üle Eesti (nii üksikobjektidele kui andmekogudele) unikaalseid DOI identifikaatoreid (Digital Object Identifier). Raamatukogu vahendusel registreeriti Eesti teadusandmetele esimesed 100 DOI-numbrit Tartu ülikooli keemia instituudi QSAR mudelite nutika varamu (QsarDB) uurimisandmetele.

DataCite Eesti veebipõhise platvormi arendamist koordineerib raamatukogu. Raamatukogu toimib vahendajana klientorganisatsiooni ja DataCite'i laiema taristu vahel ning vajadusel nõustab teadusandmestiku publitseerimise korraldamisel.

DataCite Eesti projekti üheks eesmärgiks on luua Eesti ülikoolidevaheline konsortsium, millega võivad liituda ülikoolid ning teadus- ja arendusasutused. Konsortsiumi abil tagatakse liitunud teadusasutuste liikmeskonna poolt loodud kvaliteetsete teadusressursside laialdane leitavus ja kasutatavus. DataCite Eesti projekt on ainulaadne mitte ainult Eestis, vaid kogu Ida-Euroopas ja omab olulist mõju Eesti teadusandmestiku rahvusvahelisele kasutajaskonnale nähtavaks ja kättesaadavaks tegemisel.

Avatud juurdepääs

20.–26. oktoobril leidis Tartu ülikooli raamatukogus aset järjekorras juba viies ülemaailmne Open Accessi nädal, mis tutvustas avatud juurdepääsuga teadusinformatsiooni võimalusi. Nädala sees oli raamatukogus avatud Open Accessi infolaud ja teemanurk ning viidi läbi koolitus „Teadusinfo otsing internetis“, kuhu olid oodatud kõikide erialade üliõpilased, kes soovisid saada teadmisi ja praktilisi kogemusi avatud juurdepääsuga teadusinfo leidmiseks.

23. oktoobril toimus teaduse avaandmete teemaline seminar „Lingitud teaduse poole - avaandmed ja DataCite Eesti“. Selle ürituse eesmärk oli anda ülevaade teadusandmete publitseerimise trendidest, käsitleda ajakirjade avaldamispoliitikasse jõudma hakkavaid andmete läbipaistvusega seotud küsimusi ning tutvustada lähemalt DataCite indekseerimisteenuse võimalusi. (Vt lisaks Näitused ja üritused)

ESTERite liitmine ja üleminek Sierrale

2014. aasta suvel liideti Tallinna ja Tartu e-kataloogid, mille tulemusel saavad kasutajad nüüd leida ühe otsinguga andmeid korraga 15 raamatukogust. Kataloog ja teenuse Minu ESTER leht on saanud kasutajasõbralikuma kujunduse, lihtsustatud on sisselogimist, avardatud tellimisvõimalusi ja täiendatud kasutusjuhendit. Pärast liitmisest tingitud pausi saavad taas ka senise ESTER Tartu kasutajad salvestada otsinguid, luua kaustasid, anda teavikutele hindeid, lisada kommentaare ning uuesti aktiveerida laenutuste ajaloo salvestamise.

e-raamatute avatud juurdepääsu toetav projekt

TÜ raamatukogu on üks kolmesajast maailma raamatukogust, kes ühinesid projekti Knowledge Unlatched (Avanenud teadmised) pilootprojektiga. Projekti eesmärgiks on tagada avatud juurdepääs e-raamatutele. Pilootkollektsiooni kuuluvad 13 tunnustatud teaduskirjastuse 28 uut raamatut. Pilootkollektsioon on esimeseks sammuks humanitaar- ja sotsiaalteaduste e-raamatute avatud juurdepääsuga kättesaadavaks tegemisel. Raamatukogud üle maailma on ühendanud jõud, et toetada avatud juurdepääsu. Projekt „Knowledge Unlatched“ tugineb kirjastuste ja raamatukogude koostööle ja põhineb jagatud kuludel. Projektis osales ligi 300 raamatukogu 24 riigist.

e-õpikud

2014. aastal lisandus kokku 47 nimetust e-õpikuid. Ülikoolilt varasematel aastatel kirjastamistoetust saanud õpikuid valmis 9 ja kõigile on juurdepääs tagatud Ebrary platvormil. Jätkus ka projekti "Soome-ugri keelte uurimuste andmebaas" kaudu eesti keele ja teiste soome-ugri keelte alaste uurimuste elektroonilisele kujule viimine ja veebi kaudu kättesaadavaks tegemine. Kokku tagati selle projekti raames juurdepääs 33 nimetusele, sh ka jätkväljaannetele. Näiteks on digiteeritud jätkväljaanded TÜ üldkeeleteaduse õppetooli toimetised I-VI, Estonian typological studies I-V, Tekstid ja taustad I-V. Suurem osa digiteeritud nimetustest paikneb TÜ digitaalarhiivis DSpace'i ja on vaba juurdepääsuga.

Meediapädevuse kursused

Nii üleülikoolilistel kui ka erialastel meediapädevuse kursustel ja lühematel koolitustel on ülikooli õppetöö toetamisel oluline roll. Info kasulikest üleülikoolilistest kursustest levib tudengite seas ning kursused täituvad kiiresti. Samuti on erialareferendid teaduskonna silmis usaldusväärsed partnerid üliõpilastele erialainfoallikaid ja infootsingut õpetama.

- Õppejõudude koolitused.

Tagasisidest selgus, et õppejõud eelistavad lühikesi kindlatele teemadele pühendatud koolitusi. Õppejõududele pakuti koolituste sarja Teadusinfo otsing ja viidete haldamine, mis koosnes neljast omaette seminarist: 1. Otsing EBSCO Discovery's ja EBSCO andmebaasides, 2. Viidete haldamise süsteem RefWorks (sügisel asendus Zoteroaga), 3. Viitamisandmebaasid Web of Science ja Scopus, 4. Teadusinfo otsing internetis. Aasta jooksul toimus 3 vooru, kaks kevadel ja üks sügisel, kokku 9 koolitust. Koolitustele registreerus kokku 102 ülikooli õppejõudu, teadurit ja tugitöötajat.

- Infootsingu praktikumid üliõpilastele.

Kuulutati välja 5 erinevat praktikumi etteregistreerimisega TÜ kodulehe kaudu. Kokku registreerus 110 üliõpilast erinevatelt õppetasemetelt ja erinevatest teaduskondadest. EBSCO ja RefWorksi praktikumid täitsid kohe, neile tehti lisapraktikumid. Selline koolituspakkumine on kindlasti vajalik, kuid see vajab eraldi reklaami. Nii õpilaste kui ka üliõpilaste koolitustel katsetati ümberpööratud auditooriumi metoodikat, mille üks põhimõtteid on, et mida õppija saab iseseisvalt õppida, seda võib ta ka ise õppida. Kontaktseminari aega saab siis rohkem kasutada õpitu kinnistamiseks ja harjutamiseks. Enne koolitusele tulekut said osalejad juhised, milliste õppematerjalidega enne koolitusele tulekut tutvuda ja soovitusel oma teadmisi infootsingu põhimõtete kohta enesetestiga kontrollida.

- Koolitused gümnasistidele

Läbi viidi aasta jooksul järgmised koolitused gümnasistidele: koolitus Treffneri gümnaasiumi 10. klassi õpilastele koostöös õpetaja Kristiina Pungaga, Infoallikate ja infootsingu koolitus Eesti Teadusagentuuri noore uurija stipendiumi avaseminari raames ning Infootsingu koolitus Rõngu gümnaasiumi õpilastele.

Teised projektid

- Eesti keskaegsete pärgamentfragmentide registreerimine, kirjeldamine ja ühisandmebaasi loomine: Tartu kogud

Projekti lõppeesmärgiks on Eesti kogudes leiduvate keskaegsete pärgamentfragmentide ühisandmebaasi valmimine. Teadaolevalt oleks tegu Euroopa esimese rahvusliku pärgamentfragmentide ühisandmebaasiga. Seni teistes maades loodud andmebaasid põhinevad kõik peamiselt ühe mäluasutuse kogudel. Programmi juhendi kultuurimälu mooduli toetatavate tegevuste loendi järgi on tegu andmebaasi (2.1) loomisega koos sellega kaasneva üldistava erikäsitlemisega (2.2). Projekti lõppedes on andmebaasi loomise käigus mäluasutuste fonde läbi töötades välja selgitatud võimalikult kõik neis leiduvad pärgamentfragmendid. Kõik fragmendid on kataloogitud ja teaduslikult kirjeldatud kõigi oluliste tunnuste järgi: määratud tekstide tüüp, fragmendi sisu ja autor, fragmendi päritolu ja välised tunnused. Nende tunnuste kombinatsioon võimaldab uurijail tuvastada fragmente, mis on pärit samast käsikirjast, kuid asuvad teiste maade kogudes. Andmebaasi on kantud kõrge resolutsiooniga kujutised fragmentidest, võimaldades uurijail juurdepääsutakistusteta uurida fragmente igast aspektist. Keskaja Eestist või selle naaberaladelt pärinevate fragmentide kättesaadavaks tegemine aitab kaasa siinse keskaegse raamatu- ja kirjakultuuriloo erinevate aspektide selgitamisele. Fragmendid pärinevad pikast ajavahemikust ja erinevatest Euroopa piirkondadest, mistõttu on oluline nende kättesaadavus eri maade uurijatele. Samuti aitavad andmebaasis esitatud fragmentide provenientsiaandmed uurida kõiteajalugu ning selgitada üleeuroopalise raamatukaubanduse ja leviku teid ja ajalugu. Andmebaasiga kaasnev uurimuslik tutvustav ülevaade aitab kaasa materjali väärtustamisele ja teadusavalikkuse tähelepanu juhtimisele.

- Eesti DataCite platvormi loomine

DataCite Estonia projekti raames luuakse Eesti ülikoolidevaheline DataCite Estonia konsortsium. Tartu Ülikool liitub DataCite katusorganisatsiooniga ning Tartu Ülikooli raamatukogu juurde luuakse DataCite Estonia server ja andmebaas. Projekti lõpuks on loodud tarkvara, mis võimaldab ühenduse DataCite Estonia serveriga, mis võimaldab automatiseeritud DOI taotlemise teaduslikele andmekogudele.

Dokumentide koostamine

Direktori korraldusega kinnitati 2014. aastal järgmised dokumendid:

- Tartu Ülikooli raamatukogu haldustalituse ja peainseneritalituse ühendamise s (7-3/RT 2, 14.01.2014)
- Tartu Ülikooli raamatukogu personalitöö juhendi kinnitamine (7-3/RT 3, 14.01.2014).
- Tartu Ülikooli raamatukogu kodukorra kinnitamine (7-3/RT 4, 14.01.2014)
- Tartu Ülikooli raamatukogu säilitus- ja konserveerimisosakonna loomine (7-3/RT 5, 16.01.2014)
- Tartu Ülikooli raamatukogu sisukirjelduse osakonna likvideerimine (7-3/RT 10, 15.08.2014)

Arenduskogu koosolekute peamine arutlusteema 2014. aastal oli seotud raamatukogu arengukava 2016-2020 väljatöötamisega.

Raamatukogu erinevates toimkondades tegeleti aasta jooksul mitmete juhendite kaasajastamisega.

Finantsid

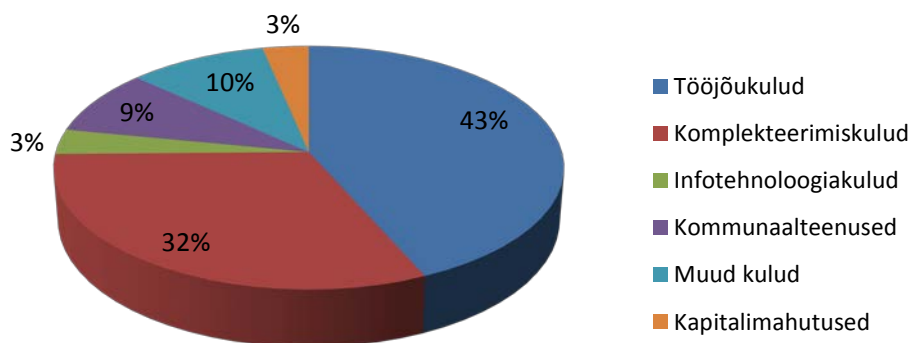
Tulud ja kulud 2011.- 2014.a (tuhat eurot)

	2011	2012	2013	2014
Tulud kokku (tuh krooni)	4609,5	4349,9	4050,2	5168,4
ülikooli eraldised	2287,6	2069,7	1935,1	2792,5
otse riigilt	1545,8	1533,9	1546,1	839,0
tulud tasulistest teenustest	163,1	258,1	155,4	156,8
muud tulud (teadustegevus, projektid, lepingud, ettevõtete ja eraisikute sponsorlus)	597,0	453,7	368,2	1278,6
Kulud kokku (tuh krooni)	3573,9	3770,5	3685,1	3995,5
Jooksevkulud sh,	3536,0	3767,1	3652,3	3856,6
tööjõukulud	1540,9	1607,1	1585,8	1706,0
Komplekteerimiskulud	1277,3	1372,2	1206,7	1238,9
infotehnoloogiakulud	53,4	128,0	113,4	130,6
kommunaalteenused	289,6	300,4	353,4	340,6
muud kulud (lähetused, transport, kantseleikulud, majanduskulud, koolitus jm)	374,8	359,4	381,9	390,0
Kapitalimahutused	81,3	3,4	32,8	138,9
ehitiste soetamine ja kapitaalremont	0	3,4	32,8	
Investeeringud infotehnoloogiasse	81,3	0	0	
Jääk	1035,5	579,3	365,0	1172,8

Tabelist nähtub, et võrreldes 2013. aastaga kasvas raamatukogu tulud 2014. aastal 21,6% ja kulud 7,7% võrra. Tulude poole pealt kasvasid enim TÜ eraldis ja muud tulud. Kulude võrdluses kasvasid tööjõukulud, kapitalimahutused, muud kulud (lähetused, transport, kantseleikulud, majanduskulud, koolitus jm) ning komplekteerimis- ja infotehnoloogiakulud. Vähenes vaid kulu kommunaalteenustele.

Pearaamatukogu komplekteerimiseelarve kokku oli üle 1,4 miljoni euro, millest Haridus-ja Teadusministeeriumi eraldis moodustas 840 545 eurot. Komplekteerimiseelarve jääk seisuga 31.12.2014 oli 29 873 eurot, millest oli suurem osa broneeritud.

Komplekteerimiskulude täpsemat jaotust vaata **Lisa 1., tabel 2.**

Joonis 8 Raamatukogu kulude jagunemine 2014. aastal

Koostöö

Koostöö eesti ja välismaa raamatukogude ning erialaorganisatsioonidega realiseerus esmajoones Haridus- ja Teadusministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, ELNET Konsortsiumi, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu ja Eesti Muusikakogude Ühenduse toimkondade ja töögruppide kaudu. Koostöö sisuks oli avatud juurdepääsu võimaluste tutvustamine Eestis laiemalt, teadusraamatukogude komplekteerimiskava ja finantseerimise põhimõtete väljatöötamine, infosüsteemi ESTER ning ühiste andmebaaside (e-kataloog ESTER, Eesti Märksõnastik EMS, artiklite andmebaas ISE,) ja projekti Eesti e-varamu ja teavikute säilitamine (esimene etapp) arendamine ning elektroonilistele teadusajakirjadele juurdepääsu vahendamiseks ühiste kasutuslitsentside ostmine.

Traditsioonilisteks vormideks välismaa raamatukogudega on publikatsioonide vahetus, raamatukogudevaheline laenutus ning informatsiooniline koostöö.

ESTERite liitmine ja üleminek Sierrale

2014. aasta suvel liideti Tallinna ja Tartu e-kataloogid, mille tulemusel saavad kasutajad nüüd leida ühe otsinguga andmeid korraga 15 raamatukogust. E-kataloogi ESTER kasutatakse 1999. aastast ning tänaseks on sellega liitunud 15 Eesti suuremat raamatukogu. E-kataloogi kirjed on aluseks ka paljude teiste raamatukogude kataloogidele. Kataloogi ja ühise infosüsteemi haldamise ja arendamise eest Eestis vastutab Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium ELNET. Liitmisega saavutati ka märkimisväärne kokkuvõtte infosüsteemi riist- ja tarkvara hooldus- ning arenduskuludes, mis võimaldab järgmisi kauaoodatud arendusi. Süsteemide liitmist ja sellele järgnevat üleminekut raamatukogutarkvara uuele versioonile Sierra toetas Haridus- ja Teadusministeerium.

Kataloog ja teenuse Minu ESTER leht on saanud kasutajasõbralikuma kujunduse, lihtsustatud on sisselogimist, avardatud tellimisvõimalusi ja täiendatud kasutusjuhendit.

2014. aastal osales raamatukogu mitmes Euroopa Liidu ja muudes projektides:

- eBooks on Demand – A European Library Network (EOD) — 2008. aasta lõpus liituti Euroopa raamatukoguvõrguga, mis pakub ühisel platvormil digiteerimisteenust (eBooks on Demand). E-raamat nõudmisel projekti (2007- 30.04. 2014) koordinaator on Tirol'i Ülikooli- ja Piirkonnaraamatukogu, mis asub Austrias Innsbruckis. Teenusevõrgustikus osaleb ligi 35 raamatukogu 12 Euroopa riigist. EOD-teenuse eesmärk on digiteerida lugejate soove arvestades autoriõiguste alt vabad trükised ning teha need e-raamatu failidena kättesaadavaks. Kokku on TÜ raamatukogus EOD teenuse kaudu digitaliseeritud 311 raamatut, neist 49 2014. aastal. Projekt on lõppenud, kuid EOD-teenusega TÜ raamatukogus jätkatakse ning selle eesmärk on digiteerida lugejate soove arvestades autoriõiguste alt vabad trükised ning teha need e-raamatu failidena avalikkusele kättesaadavaks.
- OpenAIRE—projekti eesmärgiks on pakkuda teadlastele Euroopa Komisjoni Seitsmenda Raamprogrammist toetust saanud teadustöö tulemuste avalikult kättesaadavaks tegemiseks repositooriumi ning selle repositooriumi tutvustamine. Projekti rahastab Euroopa Komisjon ning projektis osalevad EL liikmesriigid. Eestist osalevad OpenAIRE projektis TÜ Raamatukogu, Eesti Rahvusraamatukogu, Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu ja Tallinna Tehnikaülikool.
- DataCite Eesti projekt (kestvus: 27.01.2014 – 31.12.2014). TÜ liitus DataCite organisatsiooniga 2014. aastal saades sellega ainsana Eestis õiguse omistada nii üksikobjektidele kui ka andmekogudele unikaalseid DOI-numbreid. Projekti raames arendati DataCite Eesti veebipõhist platvormi, teadusandmete repositooriumi Datadoi, PlotoF ja SARV andmebaaside automatiseeritud lahendusi, mis kõik võimaldavad DOI-numbrite taotlemist ja registreerimist. Lisaks peeti läbirääkimisi ja tehti ettevalmistustöid konsortsiumi loomiseks. Projekti raames valmis DataCite Estonia koduleht datacite.ut.ee, mis sisaldab informatsiooni DOI-de taotlemise ja registreerimise kohta, andmekeskustele mõeldud tehnilist teavet, infot DataCite organisatsioonist üldiselt ja Eesti konsortsiumi kohta. DataCite Eesti projekti koordineeris TÜ raamatukogu koostöös TÜ loodusmuuseumiga. DataCite Eesti platvormi loomist ja ettevalmistustöid rahastati Eesti Teadusagentuuri ning Tartu Ülikooli vahelise riigieelarvelise toetuse kasutamise lepingu nr 1.4-6/14/2 alusel.
- EIFL-OA finantseering Open Access nädala 2013 korraldamiseks, projekt nimega Encouraging & practical steps for Open Access (OA) publishing among various academic interest groups, kestvus 02.07.2013-02.03.2014. Antud projekti üks eesmärke on tutvustada Tartu Ülikooli liikmetele võimalusi avatud juurdepääsuga publitseerimiseks. Teine eesmärk lähtus vajadusest arendada diskussiooni avatud teadusandmeid puudutavatel teemadel.
- EL jätkuprojekt "OpenAIRE 2020" (osaleb 50 partnerorganisatsiooni; kogu projekti eelarve 13000000 EUR). OpenAIRE on Euroopa ühistegevuslik ettevõtmine, mille üldiseks eesmärgiks on suurendada arusaama avatud juurdepääsu kasulikkusest

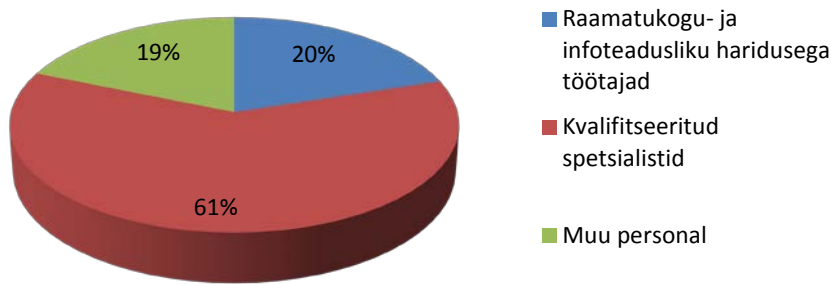
innovatsioonitegevuses ja kogu ühiskonnas. Projektis osalevad partnerid teevad kõik, et avatud juurdepääs muutuks teaduskommunikatsiooni arengu praeguses pöördepunktis ülemaailmseks tegelikkuseks. Programm hakkab rakendama publikatsioone puudutavaid "H2020" avatud juurdepääsu poliitikaid ja volitusi ning muutub üheks peamiseks Euroopa Komisjoni teadusandmestiku pilootprogrammi toetavaks infrastruktuuriks. Seotuna Euroopa Komisjoni IT põhisüsteemidega on "OpenAIRE 2020" peamine kanal ja vahend H2020 teaduspublikatsioonidest teavitamiseks. Eesti riiklik Open Access kontakton alates 2009. aastast TÜ raamatukogu ja "OpenAIRE" portaaliga liidestatud repositoorium on TÜ digitaalarhiiv DSpace-is.

2014. aasta lõpus oli raamatukogu järgmiste rahvusvaheliste organisatsioonide liige:

- Rahvusvaheline raamatukoguühingute ja –institutsioonide liit (IFLA, International Federation of Library Associations)
- Euroopa Teadusraamatukogude Liit (LIBER, League of European Research Libraries)
- Euroopa Tervishoiuteabe ja Meditsiiniraamatukogude Assotsiatsioon (EAHIL; European Association for Health Information and Library Association)
- Rahvusvaheline Muusikaraamatukogude, -arhiivide ja -dokumendikeskuste Assotsiatsioon (IAML; International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres)
- Rahvusvaheline Heli- ja Audiovisuaalsete Arhiivide Assotsiatsioon (IASA; International Association of Sound and Audiovisual Archives)
- Rahvusvaheline Õigusraamatukogude Assotsiatsioon (IALL; International Association of Law Libraries)
- Euroopa Teadusraamatukogude Konsortium (CERL; The Consortium of European Research Libraries)
- Balti Audiovisuaalse Arhiivi Nõukogu (BAAC; Baltic Audiovisual Archival Council)
- Bibliotheca Baltica
- SPARC Europe
- ENCES European Network for Copyright in support of Education and Science
- DataCite (International Data Citation Initiative)

Personal

Seisuga 31.12.2014 oli raamatukogus 149 töötajat (133,5 täidetud ametikohta), sh kvalifitseeritud raamatukogutöötajad 30, kvalifitseeritud spetsialistid 91 ja muu personal 28.

Joonis 9 Raamatukogu töötajad 2014.a

Arenduskogu otsusega 04. juuni 2014 tunnustati raamatukogu töötajaid ning raamatukogu ees teeneid omavaid isikuid:

Teenetemärk

- **Kersti Jalas** – pikaajalise ja pühendunud töö eest kogude säilitamisel (märk nr 61)
- **Niina Vorobjova** – raamatukogus leiduvate postinkunaablite väljaselgitamise ning esialgse teadusliku kirjeldamise eest (märk nr 62)

Aastapreemia

- **Margit Leesik ja Malle Ernits** – Tubli töö eest lugemissaalide avakogude remondijärgsel kujundamisel

Tegijad

- **Grete Palksaar** – initsiatiivikas ja töökas noor kolleeg
- **Kadri Nelis** – põhjaliku ja oskusliku töö eest hoidlas
- **Anu Rjabinin** – toimekas ja abivalmis kolleeg, kes ei karda uusi väljakutseid
- **Aili Tomingas** – pühendunud ja äärmiselt põhjalik oma ülesannete täitmisel
- **Silvia Peets** – aktiivne ja täpne nii hoidlatöös kui lugejateeninduses
- **Ilona Runnel** – väga süvenenud töö eest kogude komplekteerimisel
- **Ülle Mölder** – tulemusliku töö eest paleotüüpide teaduslikul kirjeldamisel e-kataloogis ESTER
- **Irina Opletajeva** – tulemusliku töö paleotüüpide teaduslikul kirjeldamisel e-kataloogis ESTER
- **Vilve Seiler** – õppejõududele ja ülikooli töötajatele mõeldud andmebaaside koolituste tsükli valjatöötamise, organiseerimise ja läbiviimise eest
- **Ivika Pall** – asjalike ettepanekute eest e-kursuste arendamisel ning süveneva ja põhjaliku tuutoritöö eest
- **Heli Luik** – uute erialaste kontaktseminaride korraldamisel ja läbiviimise eest

Eripreemiad

- **Fonoteek** — väikesele tublile kollektiivile suurepärase töö eest!
- **Ilmar Vene** — produktiivne tekstide avaldaja
- **Jaanka Päll** — rahvusvahelise konverentsi "Humanistide kreeka keel varauusaja Euroopas. Õpetlaskond antiigi ja kaasaja vahendajatena" eduka korraldamise eest
- **Kadi Kass** — kirjandusfestivali Prima Vista raames läbi viidud infootsingumäng gümnaasiumiõpilastele „Otsi kohta kust sa saad " eest
- **Annika Markson** — kirjandusfestivali Prima Vista raames väga hästi korraldatud projekti LUGEMISE VABADUS eest

Raamatukogu tänukiri

- **Pärtel Piirimäe** — Tartu Ülikooli Raamatukogu tänab teadustegevuse eest, mis on aidanud realiseerida raamatukogu arengukava strateegilist eesmärki: arendada raamatukogu rahvusvahelisel tasemel tunnustatud ning Eesti juhtivaks keskuseks teadusajaloo ja raamatuteaduse alal
- **Toomas Määrmann** — Tartu Ülikooli Raamatukogu tänab raamatukoguhuone kaasajastamisele suunatud projektide asjaliku ning raamatukogu huve arvestava ülikoolipoolse juhtimise eest 2012-2014

Raamatukogu tänukiri/ Tööjuubelid

• Mare Rand	45 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Ilona Smuškina	40 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Jelena Raid	40 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Marje Burenkov	35 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Indrek Sepp	35 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Kersti Taal	35 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Ilmar Vene	35 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Natalja Gordejeva	30 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Larissa Kivenko	30 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Kaja Kruus	30 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Tiina Kuusik	30 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Kadri Nelis	30 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Tuuli Vähk	30 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Jaan Tulmin	30 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Irina Opletajeva	25 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Silja Tänavots	25 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Tiit Võlli	25 aastase pühendumise eest raamatukogule

Töö käsikirjade ja haruldaste raamatutega

2014. aastal lisandus haruldaste raamatute kogusse 119 köidet, mis võeti üle põhikogus olevate trükiste kirjeldamise, näituse „Ilus raamat“ koostamise, reservkogu ning annetuste läbitöötamise käigus.

- Töö Morgensterni isikuarhiiviga

Jätkus K. Morgensterni isikuarhiivi teaduslik kirjeldamine ESTERis ja digiteerimine: kirjavahetuse kontseptide ja regestide ning reisipäevikute (viimased on eriti hinnatud kunstiteadlaste poolt) teaduslik kirjeldamine (58 erinevas formaadis kaustikut ja märkmikku aastatest 1788–1852) – gooti kirjas saksa, ladina ja prantsuskeelsete tekstide väljalugemine, adressaatide ja reisipäevikutes mainitud isikute andmete (nimevormid, eludaatumid, tegevusala jne) täpsustamine teatmeteoste, internetiallikate ning uurimuste põhjal.

2014. a jooksul jõuti suures osas lõpetada ettevalmistused keskaegsete pärgamendifragmentide teaduslikuks kirjeldamiseks ESTERis – kirjeldamiseni veel ei jõutud, põhirõhk oli siiski materjalide väljaselgitamisel, kodikoloogilisel ja sisulisel määramisel, andmebaasi struktuuri välja töötamisel.

- Töö fotokoguga

Jätkus fotode kirjeldamine ESTERis ja digiteerimine – arvestades rahvusülikooli lähenevat 100. aastapäeva, on prioriteediks TÜga seonduvad fotod (TÜ temaatika on fotokogus domineeriv). Veebiserverist kanti DSpace'i üle fotokogu digitaalkoopiad. Väga aeganõudev töö oli raamatukogule 2011. a üle antud kunstiajaloolise fotokogu digitaalkoopiate ülekandmine TÜ multimeediakeskuse serverist DSpace'i: seda tuli teha partiide kaupa, milleks võrreldi fotode MS Accessi-põhist kataloogi ning digifailide metaandmestikuga exceli-tabeleid (14132 nim/25658 eks; ca 23000 faili). (Sulo Lembinen ja Heiki Epner).

- Uurijate teenindamine

Rara-saalis registreeriti 5089 elektroonilist laenutust (sh 251 haruldase raamatu laenutust) ning 1404 laenutähtaja pikendamist. Vöötcodeita teavikute laenutuste kohta eraldi arvestust ei peeta, v.a KHO kogud.

Käsikirjade laenutusi – 600 säilikut

Kunstikogu laenutusi – 39 eks

Fotokogu laenutusi – 251 eks

Digikogude kasutamine (DSpace'i statistika)

Paleotüübid – 804 (tulenevalt DSpace'i struktuurist, on teiste haruldaste raamatute kogusse kuuluvate trükiste digikoopiate kasutatavust raske tuvastada)

Käsikirjad – 5548

Fotod – 7205

Kunstikogu – 6428

Digikogude statistikale tuginedes võib väita, et mida rohkem teavikuid on ESTERis teaduslikult kirjeldatud ning digiteeritud, seda kõrgemad on kasutusnäitajad. KHO materjalide kirjeldamise taseme kohta oleme välisuurijatelt saanud väga positiivset tagasisidet (Eestis pole üldiselt kombeks taolist tagasisidet anda, kahjuks).

Kirjalikke päringuid laekus uurijatelt Saksamaalt, Ühendkuningriigist, Hollandist, Šveitsist, Itaaliast, Venemaalt, Soomest jm.

Bibliograafiatöö ja kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER

2014. aastal toimus artiklite bibliografeerimine Eesti artiklite andmebaasi ISE (TÜ raamatukogu on kahe teemabaasi haldaja):

- meditsiin ja tervishoid
- keeleteadus

Jätкус TÜ isikkoosseisu artiklite ja *Estonica* artiklite bibliografeerimine. Aasta jooksul bibliografeeriti 4191 artiklit.

“Eesti märksõnastiku” (EMS) toimetamine toimub ELNET Konsortsiumi märksõnastiku halduri juhendamisel valdkonnapõhiselt.

Märksõna normikirjed koostatakse Eesti märksõnastiku veebirakenduses ja laaditakse regulaarselt andmebaasidesse ESTER ja ISE. Aasta jooksul täienes ESTER 542 uue nime ka ühtluspäikirja normikirjega, redigeeriti 7530 normikirjet ning liigitati ja märksõnastati kuni 22.06.2014 13818 teavikut.

2014. aasta lõpuks oli e-kataloogis ESTER kirjeldatud 56% ehk 2 205 371 eksemplari Tartu Ülikooli raamatuvarast (pearaamatukogu eksemplarid 1 839 011, TÜ erialaraamatukogud – 366 360) kokku 1 216 725 nimetust.

Seisuga 31. 12. 2014 oli ESTER-iga ühinenud 34 ülikooli allüksuste raamatukogu. Kuues ülikooli allüksuses (tehnoloogiainstituut, molekulaar- ja rakubioloogia instituut, usuteaduskond, botaanika osakond, geograafia osakond ja etnoloogia osakond) puudub raamatukogu ja raamatud (teaduskonna ostud, grandiostud) võetakse nende asutuste arvele. Tartu Ülikooli raamatukogu arvele võetakse Helen Kästiku doktorikooli rahade eest ostetud raamatud, kuid raamatud deponeeritakse rahvaluule osakonna raamatukokku. Endiselt oli tihe koostöö Balti Kaitsekolledži, Riigikohtu, Soome instituudi ja Tartu Observatooriumi raamatukogudega.

2014. a. aastal koostati uutele teavikutele 13 474 bibliokirjet, originaalkirjeid oli 9546 ja koopiakirjeid 3928. Kaart- ja sedelkataloogi konventeerimise käigus lisandus ESTERisse I poolaastal 12 641 bibliokirjet, originaalkirjeid oli 6396 ja koopiakirjeid 6245 ning II poolaastal juba ESTERi ühisbaasi 5223 kirjet. ESTERi kõrval on raamatukogu koduleheküljel kättesaadavad digiteeritud sedelkataloogid „Võõrkeelsed raamatud ilmunud kuni 1945“ ja „Venekeelsed raamatud ilmunud kuni 1916“.

ESTERisse lisandus 46 828 uut eksemplarikirjet. Statistilisi andmeid vt **Lisa 1., tabel 6.**

Näitused ja üritused

Oma kogude, Tartu ülikooli ning eesti teaduse ajaloo ning tänapäeva tutvustamiseks koostati raamatukogus 7 näitust. Kunsti- ja fotonäitusi eksponeeriti aasta jooksul 25 (vt Lisa 5).

Raamatukokku saabuvat kirjandust eksponeeriti neli korda kuus. Kokku oli 2014. aastal väljapanekute arv 40, eksponeeritud trükiste arv 10 232.

TÜ raamatukogu korraldas 4.-5. märtsil Kääriku spordikeskuses **Eesti mäluasutuste talveseminari**. Seekordse talveseminari teemaks oli säilitamine üldisemalt „Miks ja mida, kuidas ja kus me säilitame?“. Päeva esimeses pooles räägiti säilituspoliitikast-miks ja mida me säilitame?. Sissejuhatava ettekandega nimetatud teemal esines riigiarhivaar Priit Pirsko. Seejärel sai sõna Kultuuriministeeriumi raamatukogunõunik Ülle Talihärm, kes käsitles sundeksemplariseadust ning seminari esimese poole lõpetas Kristina Pai ettekandega „Säilitamisest ajas ja ruumis“ TÜ raamatukogu näitel. Järgmisel päeval käsitles seda teemat veel oma ettekandes "Kogumisest ja säilitamisest eelmise ja uue TAI strateegia valguses" Haridus - ja Teadusministeeriumi teadusosakonna juhataja Taivo Raud. Seminari päeva teine pool oli pühendatud säilitamise praktilisele poolele-kuidas ja kus me säilitame? Räägiti mäluasutuste uutest ja vanadest hoidlatest, säilitustingimustest, kaasaegsetest säilitusviisidest- ja tehnoloogiatest jne. Talveseminari esimese päeva teine osa algas Kristina Virro ettekandega 2014. aastal valmivast paberi massneutraliseerimistehasest TÜ raamatukogus. Rahvusraamatukogu säilitustingimustest hoidlates ja ennetavatest meetmetest teavikute säilitamiseks rääkis Kaire Lass. Säilitamisest Rahvusarhiivis: kuidas kaob tolm ja palju kulub raha?, andis ülevaate Ruth Tiidor. Andres Uueni Ennistuskojast Kanut tutvustas 3D dokumenteerimist ning Merike Kiipus rääkis vanast ja uuest Eesti Kirjandusmuuseumis praktilise säilitamise kontekstis. Peale igat ettekannet toimus ka elav arutelu. Esimese seminaripäeva lõpetas TÜ Tehnoloogiainstituudi energiatõhusa ehituse tuumiklabori juhataja Tõnu Muring loenguga energiatõhusast ehitamisest Eestis illustreerivate näidete varal. Seminari teise päeva juhatas sisse Taivo Raud (eelpool nimetatud ettekandega), seejärel jätkus seminar tempokalt PechaKucha stiilis ettekannetega, kus esinejad pidid maksimaalselt 20 slaidiga 6 minuti ja 40 sekundi jooksul edastama kogu info. Teemaks olid uued ideed, olulised muudatused, suurejoonelised plaanid erinevates mäluasutustes. Infot jagasid Rahvusarhiivi, TLÜ Akadeemilise raamatukogu, TÜ raamatukogu, Rahvusraamatukogu ja Kirjandusmuuseumi spetsialistid. Selle järgnes ELNET Konsortsiumi arendusjuhi Riin Oloneni ettekanne raamatukogude seisukohast väga olulisel teemal "Ühine ESTERi andmebaas ja Sierra tarkvale üleminek", mis oli ühtlasi ka sissejuhatus järgnevale grupitööle: Raamatukogude ühise ESTERi m-versioon. Grupitöö läbiviijaks on ELNET Konsortsiumi infosüsteemi üldhaldur Peeter Kondratjev. Talveseminari osalejad jaotati 4 gruppi ning nende ülesandeks oli välja mõelda ühise ESTERi m-versioon. Kirjeldada tuli pakutavat teenust, selle sihtrühma, erinevaid funktsioone jne. Peale poole tunnist mõttetööd sai iga grupi esindaja võimaluse oma ESTERi m-versiooni tutvustada. Grupitöö tulemusena produtseeriti hulgaliselt huvitavaid ideid, millest mõni leiab ehk tulevikus ka praktilise lahendi.

7.-10. maini üheteistkümnendat korda toimunud Tartu rahvusvahelise **kirjandusfestivali Prima Vista** üheks pealkorraldajaks oli TÜ raamatukogu. Seekordne festival kandis alapealkirja "Süüta noorus!". Festivali matroon oli poetess Kristiina Ehin ning partnerlinn Rakvere. Kirjandusfestival on üheteistkümnenda aasta jooksul kasvanud nii ruumis kui ka ajas ning sellest andsid tunnistust juba aprillis hoo sisse saanud eelsündmused. 23. aprillil tähistati ülemaailmset raamatu ja roosi päeva, kus huvitavaid sündmusi jätkus nii Kaubamajja, Loomemajanduskeskusesse kui ka TÜ raamatukokku.

Festivali välisesinejate programm oli väga mitmekesine ja põnev pakkudes kohtumis- ja avastamisrõõmu erinevale publikule. Festivali programmis oli raamatuesitlusi, kohtumisi kirjanikega, seminare, õpitubasid, loenguid, kontserte, etendusi, kirjanduslikke ekskursioone, kinoseansse, näituseid jne. Kirjandusfestivali programmis oli üritusi kõikidele sihtgruppidele – eri vanuses kui ka rahvuses kirjandushuvilistele. Kokku sai osaleda umbes 100 festivalisündmusel, üles astus ligikaudu 100 inimest. Kogu festivali külastas u. 11 500 inimest (neist 6500 konkreetsel üritustel, lisaks Tartu Kaubamajas toimunud sündmuste ning raamatulaatade külastajad). Erinevaid ürituste toimumiskohti Tartu linnas oli üle 20. Prima Vista raamatulaat toimus üle 30 kirjastuse ja antikvariaadi osavõtul Tartu Ülikooli raamatukogu esisel alal.

8.-10. mai 2014 toimus Tartu Ülikooli raamatukogus rahvusvaheline teaduskonverents "**Humanistide kreeka keel varauusaja Euroopas. Õpetlaskond antiigi ja kaasaja vahendajatena.**" („Humanist Greek in Early Modern Europe. Learned Communities between Antiquity and Contemporary Culture.“)

20.–26. oktoobril toimus ülemaailmne **Open Accessi nädal**, mis kutsus taas kõiki huvilisi tutvuma avatud juurdepääsuga teadusinformatsiooni võimalustega. Tartu ülikooli raamatukogu jätkas 2010. aastal alustatud traditsiooniga ning pakkus nädala jooksul oma lugejatele erinevaid võimalusi Open Accessi teemaga tutvumiseks. 22. ja 23. oktoobril oli raamatukogu külastajatele ja kõikidele huvilistele avatud Open Accessi nädala infolaud ja teemanurk. Lisaks viidi läbi koolitus „Teadusinfo otsing internetis“. 23. oktoobril toimus TÜ raamatukogus paneeldiskussiooniga seminar, milles võeti luubi alla järgmised küsimused:

Kuidas ja kus tehakse teadusandmeid kättesaadavaks?

Millised kasutegurid on teadusandmete avaldamisel, linkimisel ja levitamisel?

Miks Tartu Ülikool astus DataCite organisatsiooni liikmeks ja milliseid võimalusi pakub Eesti teadlastele uus teadusandmete indekseerimisteenus?

Pilt 1 Paneeldiskussioon TÜ raamatukogus 23.10.2014. Foto/TÜ arhiiv

Ürituse eesmärk oli anda ülevaade teadusandmete publitseerimise trendidest ning tutvustada DataCite Eesti projekti. Ettekannetega osalesid TÜ teadlased, eksperdid ja Eesti teaduspoliitika valdkonna esindajad. Väliskülalisteks olid käsitletava valdkonna tippspetsialistid Suurbritanniast, Saksamaalt ja Kanadast. Täpsem kava ja esinejad vt [Lisa 4](#).

29. novembril peeti **XIII kirjepäeva**, kus räägiti raamatukogutöö teemadel (vt Lisa 4).

Teadustöö

2014. aasta lõpu seisuga oli raamatukogu teaduskeskuse koosseisus 6 töötajat: 3 vanemteadurit ja 3 teadurit.

Raamatukogu teadustöötajad olid 2014. aastal seotud järgmiste uurimisteemadega:

- ETAGi projekt PUT 132 Humanistide kreeka keel varauusaja Eesti- ja Liivimaal: kultuurisild Euroopa kaasaeg ja minevikku, 2013-2016 (teadur Janika Päll).

Projekt „Humanistide kreeka keel varauusaegsel Eesti- ja Liivimaal – sild Euroopa minevikku ja kaasaega“ on pühendatud humanistlikus kreeka keeles tekstidele, kirjanduslikule ja teadusloomingule, mis on loodud atikiseerivas kreeka keeles mitte-kreeka päritolu õpetlaste, tudengide ja literaatide poolt varauusaegsel Eesti- ja Liivimaal (1550-1720), fookusega Tallinnal (Reval), Tartul (Dorpat) ja Pärnul (Pernau); Riial ja Jelgava (Miitavi) käsitletakse osana kultuurivõrgustikust (inimestevaheliste suhete ning teadus- ja kultuurivahetuse puhul). Projekti eesmärk on luua teemale pühendatud uurimisrühm teadlaste ja raamatukogude koostöös, kinnistada uurimisvaldkonna positsiooni varauusaja ühiskonna ja kultuuri uurimise kontekstis, inventariseerida kõik humanistlikus kreeka keeles tekstid, mis on loodud varauusajal tänapäeva Eesti aladel, või on sellega seotud ning avaldada need laiemale publikule koos kommentaaridega, mis avavad nende rolli varauusaegses ühiskonnas.

8.-10. mai 2014 toimus Tartu Ülikooli raamatukogus rahvusvaheline teaduskonverents "Humanistide kreeka keel varauusaja Euroopas. Õpetlaskond antiigi ja kaasaja vahendajana." („Humanist Greek in Early Modern Europe. Learned Communities between Antiquity and Contemporary Culture.“) Konverents toimus osana ETAGi projektist PUT 132 "Humanistide kreeka keel varauusaja Eesti- ja Liivimaal: kultuurisild Euroopa kaasaeg ja minevikku" (2013-2016).

- Projekt ETF8938 Euroopa ülikoolid Eesti-, Liivi- ja Kuramaa arstide koolitajaina ning arsti- ja loodusteaduslike ideede vahendajaina varasel uusajal, 2011-2014 (vanemteadur Arvo Tering).

Projektis jälgitakse meditsiini- ja loodusteaduslike ideede retseptsiooni 185 Baltimail töötanud õpetatud meedikudissertatsioonides. Teemad: füsioloogia kiire arengu, eriti Harvey vereringeteooria kajastumine dissertatsioonides; elusolendite tekke ja paljunemise teooriad; haiguste etioloogia, diagnoosimise ning teraapia kontseptsioonid dissertatsioonides; dissertatsioonidetemaatika laienemine uute teemade (kirurgia, sünnitusabi ja silmahaigused) näol; keskkonnamõjutused ja tervislik elulaad dissertatsiooniteemadena; keemia muutumine meditsiini abidistsipliinist iseseisvaks teadusalaks ja selle kajastumine dissertatsioonides; Linné elusorganismide süstemaatika jõudmine disputatsioonidesse; dissertatsioonide muutumine kompiliivsetest referaatidest kliinilistele vaatlusandmetele tuginevateks uurimistöödeks.

Malle Ermel jätkas tööd raamatukogu ajaloo koostamisega.

Lisa 1. Tartu Ülikooli raamatukogu arvudes 2011-2014

Tabel 1. Tulud ja kulud 2011.- 2014.a (tuhat eurot)

	2011	2012	2013	2014
Tulud kokku (tuh krooni)	4609,5	4349,9	4050,2	5168,4
ülikooli eraldised	2287,6	2069,7	1935,1	2792,5
otse riigilt	1545,8	1533,9	1546,1	839,0
tulud tasulistest teenustest	163,1	258,1	155,4	156,8
muud tulud (teadustegevus, projektid, lepingud, ettevõtete ja eraisikute sponsorlus)	597,0	453,7	368,2	1278,6
Kulud kokku (tuh krooni)	3573,9	3770,5	3685,1	3995,5
Jooksevkulud sh,	3536,0	3767,1	3652,3	3856,6
tööjõukulud	1540,9	1607,1	1585,8	1706,0
Komplekteerimiskulud	1277,3	1372,2	1206,7	1238,9
infotehnoloogiakulud	53,4	128,0	113,4	130,6
kommunaalteenused	289,6	300,4	353,4	340,6
muud kulud (lähetus, transport, kantseleikulud, majanduskulud, koolitus jm)	374,8	359,4	381,9	390,0
Kapitalimahutused	81,3	3,4	32,8	138,9
ehitiste soetamine ja kapitaalremont	0	3,4	32,8	
Investeeringud infotehnoloogiasse	81,3	0	0	
Jääk	1035,5	579,3	365,0	1172,8

Tabel 2. Tartu Ülikooli komplekteerimiskulud 2011.- 2014.a (tuhat eur)

	2011	2012	2013	2014
TÜ eelarvevahendid kokku	1310,0	1684,6	1439,7	1401,3
I. Pearaamatukogu	1202,3	1538,2	1335,0	1268,8
Komplekteerimiskulud kokku, sh	1277,3	786,2		
Jadaväljaannete tellimine	412,9	413,8	476,2	458,3
Eestis ilmuvad	29,1	27,0	31,2	31,5
välismaal ilmuvad	383,8	386,8	445,0	426,8
Monograafiad, õpikud jm trükised	435,0	375,8	273,7	265,2
Eestis ilmunud	67,4	84,8	85,2	78,3
välismaal ilmunud	367,6	291,1	188,5	186,8
Elektroonilised teavikud, andmebaasid	363,0	497,9	406,5	482,9
Helisalvestised	17,0	23,8	16,3	13,3
Publikatsioonide vahetus	19,3	16,6	11,8	8,6
Broneeritud (st tellitud teavikud, mille kohta arved ei olnud seisuga 31. detsember veel saabunud)	581,3	166,0	128,3	29,8
Eelarveväline komplekteerimine	232,9	244,5	221,0	217,9
annetustena saadud teavikud	193,0	205,2	186,4	182,4
vahetusena saadud teavikud	39,6	2,9	34,6	35,4
II. Teised TÜ raamatukogud	107,7	146,3	104,6	132,4

Tabel 3. TÜ Raamatukogu (pearaamatukogu) komplekteerimiskulude jagunemine teaduskonniti 2011.–2014.a (tuhat eur)

	2011	2012	2013	2014
Usuteaduskond	8,7	9,2	6,6	8,7
Õigusteaduskond	39,6	34,8	25,8	18,3
Arstiteaduskond	188,8	186,9	123,7	124,7
Filosoofiateaduskond	66,7	69,9	71,9	63,4
Loodus- ja tehnoloogiateaduskond	251,1	227,9	198,7	216,0
Kehakultuuriteaduskond	26,0	16,8	17,8	20,0
Majandusteaduskond	22,3	20,4	18,9	16,6
Matemaatika- informaatikateaduskond	34,4	14,3	23,5	28,6
Sotsiaal-ja haridusteaduskond	66,6	53,7	42,7	32,8
KOKKU	704,3	634,1	530,1	529,5

*Jaotuse aluseks on teaduskonna eelarve osakaal ülikooli eelarves

Tabel 4. Lugejateeninduse näitajad 2011.–2014. A

	2011	2012	2013	2014
Registreeritud lugejate arv, sh	53159	57750	51963	54803
TÜ üliõpilased	19005	16513	17241	18011
TÜ magistrandid, doktorandid	3721	3468	3503	3302
TÜ avatud ülikooli üliõpilased	5522	4155	4282	4266
TÜ õppejõud, teadurid	1357	1439	1507	1504
TÜ teenistujad	1793	1854	1770	1573
EMÜ üliõpilased	4208	4492	3853	4078
EMÜ õppejõud, teadurid	212	228	208	188
teiste kõrgkoolide üliõpilased	5310	5840	4896	6293
teiste kõrgkoolide õppejõud	127	144	150	253
muud	11904	19617	14553	15335
Külastuste arv	377885	383805	364582	348510
pearaamatukogus	228528	232779	214946	207154
teistes TÜ raamatukogudes*	149357	151026	149636	141356
Külastuste arv (virtuaalne)	4 462 404	3 137 929	3316467	3187181
Laenutusi kokku, sh	1 107 169	818846	795549	741239
pearaamatukogus	823945	554444	546929	543924
laenutuste arv raamatukogutöötaja vahendusel (eks), sh	250750	171367	524734	524497
kojulaenutusi	208616	165634	486458	504145
lugemissaali	42134	27146	38276	39779
teenindusosakonnas	235194	183109	510800	526784
laenutusautomaadiga			22195	19427
KHO	8457	5249	4422	6493
Fonoteek	6923	4422	9512	10647
esmakordsete laenutuste arv	250574	165634	191611	214400
laenutähtaja pikendamisi	573195	361664	355318	329524
Teistes TÜ raamatukogudes	283224	264402	248620	197315

esmakordsete laenutuste arv	75786	69971	60428	58479
laenutähtaja pikendamisi	207438	194431	188192	138836
Otsingud kaugjuurdepääsuga andmebaasides				
otsingute arv	2926657	8001605	15341356	19835439
allalaaditud sisuüksuste arv	1210868	1299014	1422250	1444450
RVL				
abonentraamatukogude arv	74	61	39	143
Eestis	60	51	28	132
välismaal	14	10	11	11
RVL-ga saadetud kirjandus	805	609	672	563
tellimused Eesti raamatukogudelt	833	665	699	583
rahuldamata tellimused	33	44	22	19
teistele raamatukogudele edasisaadetud tellimused	0	32	0	0
saadetud originaalid	671	507	590	521
saadetud koopiad	123	82	63	43
Tellimused välismaa raamatukogudelt	17	30	31	22
rahuldamata tellimused	3	10	5	1
välismaa raamatukogudele edasisaadetud tellimused	0	0	0	0
saadetud originaalid	6	14	18	11
saadetud koopiad	5	6	8	10
RVL-ga saadud kirjandus	1333	1278	1187	1086
tellitud Eesti raamatukogudest	392	523	364	420
saadud originaalid	227	266	199	202
saadud koopiad	101	188	125	208
tellitud välismaa raamatukogudest	1105	878	903	879
saadud originaalid	435	429	386	320
saadud koopiad	570	395	477	400
Vastused kirjalikele päringutele,	3412	2805	1463	
sh elektrooniliselt	3412	2805	1463	
Vastused suulistele päringutele**	40758	37789		
pearaamatukogus	8812	5736	4168	
Kopeerimisteenused kasutajatele				
koopiakeskuses	250000	175000	425192	213987
koopiate valmistamine KHO materjalidest, originaali lk		1036		
skaneerimine, originaali lk		1036		
Raamatukoguõppused				
tunde,	384	343	570	532
sh veebipõhine koolitus	328	274	461	476
osavõtjaid	2187	1684	1771	2139

* Paljudes erialaraamatukogudes ei peeta arvestust külastuste üle

** Valikstatistika andmed, pearaamatukogus jt TÜ raamatukogudes vastatud suulised päringud

Tabel 5. Tartu Ülikooli raamatukogu kogud 2011-2014. a (EVS-EN ISO 2789:2003 järgi)

	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Kasutuskogud kokku (eks)	3528626	3576064	3598503	3632246
Raamatud	2468897	2501970	2514762	2528361
sh dissertatsioonid	524741	527278	531078	533616
Jadaväljaanded	725966	734881	741512	750573
sh ajakirjad (aastakomplekt)	205059	207465	208044	210730
sh ajalehed (aastakomplekt)	21383	22683	23770	25020
jätkväljaanded	499524	504733	509698	514823
Käsikirjad	39459	39882	40508	41670
Kaarditeavik	15437	16320	16924	17640
Noodiväljaanded	9233	9781	10298	10687
Graafikateavik	83210	94494	94519	94565
sh kunsteosed	16054	15679	15700	15725
sh fotod	67156	78815	78819	78819
Pisitrükised	121122	123797	127854	135009
Auvised	35549	36688	38828	40320
E-teavikud (füüsilisel kandjal)	8303	8464	8630	8753
Mikrovormid	9826	9787	4668	4668
Varukogu	293545	293029	290945	276767
Vahetuskogu	16025	16890	16726	227
Kogud kokku (füüsilisel kandjal)	3826572	3885983	3906174	3909240
Elektrooniline kogu				
andmebaasid	113	116	120	110
Kaugjuurdepääsuga e- väljaanded				
e-ajakirjad	20823	83756	87007	61470
e-raamatud				91467
Digitaalteavikud	40629	153989	135830	14862
Teised TÜ raamatukogud	296380	298457	306541	318905
TÜ raamatuvara kokku	4 122 952	4 184 440	4 212 715	4 228 145

Tabel 6. Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER 2011.-2014. A

	2011	2012	2013	2014
1. Originaalkirjed lisandunud teavikutele	11882	13873	8987	9546
raamatud, nim	9556	11476	6848	6490
2. Koopiakirjed uutele teavikutele	12107	9085	6582	3958
3. Retrokonversioon, originaalkirjed	11318	5811	8277	6396
4. Retrokonversioon, koopiakirjed	1494	508	2463	6245
5. Liigitamine, märksõnastamine, nim	28885	37980	22708	13818*
6. Uute nime ja ühtluspealkirja normikirjete koostamine	772	1048	778	542

7. Nime ja pealkirja normikirjete redigeerimine/andmebaasi korrastamine	422	506	1571	7530
8. Nimetusi e-kataloogis	1150548	1176273 /+9732 ¹	1203859 /+10223	1216725 / +14312
raamatud	1018252	1036945 /+9176	1056259 /+9567	1061434 /+12123
ajakirjad	8756	8788/ +156	8859/ +182	9203/ +409
jätkväljaanded	19039	19511/ +162	19886/ +186	20388/ +567
ajalehed	3276	3219/ +161	3222/ +170	3308/ +497
audioteavikud	19797	20874	22229	23409
kombineeritud auvised	3719	4032/ +32	4275/ +48	4438/ +47
pisitrükised	1908	2515	3316	3846
kaardid	8686	8904/ +23	9247/ +52	9586/ +176
noodid	9820	10146/ +1	10541/ +1	10768/ +104
käsitrukjad (dissertatsioonid, üliõpilastööd jm)	28333	31367/ +1	33808/ +4	35710/ +308
käsitrukjad (arhivaalid), säilik	12272	12659	12974	14205
kunstiteosed	8801	8925	9030	9209
fotod	5355	5646	7327	8320
muud (standard, multimeedium, andmebaas, tarkvara, piltrükis)	2534	2071+43 2+26++6 6+143 /+10	2179, 417, 25, 67, 198/+13	2210, 395, 26, 62, 205 /+81
eestikeelsed kirjed	196002	203932/ +1604	213790/ +2081	220898/ +4484
inglisekeelsed kirjed	202841	204421/ +8006	212599/ +8006	213389 /+9479
saksakeelsed kirjed	144499	152841/ +17	157185/ +22	155293 /+29
venekeelsed kirjed	477799	480878/ +40	481997/ +51	479761 /+204
teistes keeltes	117034	122390/ +65	138708/ +63	135423 /+116
9. Eksemplarikirjete arv (aasta lõpus)	2046683	2108155	2158543	2205371

¹ /+võrguteavikud asukohaga yy ja www

Tabel 7. Kogude hooldus- ja ennistustööd 2011.–2014. A

	2011	2012	2013	2014
Trükiste ja käsikirjade hügieeniline töötlemine				
tolmu eemaldamine koos kuivdesinfitseerimisega, eks	672524	731295	689750	654278
hallitusnakkusega trükiste desinfitseerimine, eks	2164	1845	1734	1792
trükiste, käsikirjade jm leht-leheline desinfitseerimine, leht	3895	2386	2985	3876
Pärgament- ja täisnahkköidete puhastamine ja pehmendamine, eks	2	0	5	4
Kõitmine (kd)7lõikamine, ümbrised	2420	2829	2080	2331/53/233
Suunatud restaureerimisele				
trükiseid (kd)	10	2	0	0
käsikirju (leht)	6	0	0	0
graafikat, joonistusi, fotosid (leht)	0	0	0	0
geograafilisi kaarte (leht)	0	0	0	0
pärgamentürikuid	0	0	0	0
teisi materjale (eks)	0	0	0	0
Kulutused restaureerimisele konserveerimisele (tellimustöö teistelt asutustelt) eurodes	1141,7	42,0	0	0

Tabel 8. Kasutajakohad ja tehnilised vahendid 2011.–2014. a

	2011	2012	2013	2014
Kasutajakohtad	840	840	840	840
sh. kohtade arv, kus saab isiklikku arvutit kasutada	760	760	840	
Arvutitöökohad kokku	250	225	231	225
Kasutajatele mõeldud arvutitöökohad	80	74	76	60
sh internetiühendusega arvutitöökohad	65	59	61	55
Personalile mõeldud arvutitöokohtade arv	170	151	155	165
Laenusautomaat	1	1	1	1
Avalikuks kasutamiseks mõeldud koopiamasinate arv	3	2	2	2
Kasutajate käsutuses olevate skannerite arv	3	2	2	2
Avalikuks kasutamiseks mõeldud printerite arv	3	2	2	2

Tabel 9. Töötajad 2011.-2014. a

	2011	2012	2013	2014
Raamatukogu töötajad kokku (seisuga 31.dets.)	176	172	164	149
Täidetud ametikohti (TTE), sh	157,55	156,6	148,55	133,5

a) sh raamatukoguhoidjad	33	33	33	30
täidetud ametikohti	32,05	32,05	32,05	29,5
b) sh kvalifitseeritud spetsialistid	104	101	102	84
täidetud ametikohti	91,75	91,3	92,25	77,8
c) haldus-ja tugipersonal	39	38	29	28
täidetud ametikohti	33,75	33,25	24,25	23,5
d) teadustöötajad				7
täidetud ametikohti				2,7
Raamatukoguhoidjad ja kvalifitseeritud spetsialistid hariduse järgi				
Kõrgharidusega	107	107	106	86
sh. raamatukogundusliku kõrgharidusega	16	16	16	15
teadus- või kutsekraadiga	22	22	22	20

Lisa 2. Tartu Ülikooli raamatukogu töötajate publikatsioonid 2014. a

Monograafiad, kogumikud, reklaamväljaanded jm

Tartu 1860 : kalender 2015. [Tartu Ülikooli raamatukogu = Tartu University Library ; koostanud = compiled by Moonika Teemus ; kujundanud = design by Eve Valper ; toimetanud = edited by Malle Ermel, Janika Päll ; tõlkinud = translated by Sulo Lembinen ; digikoopiad = digital copies by Liisi Tõnisson ; produtsent = produced by Ilona Smuškina]. Tartu, 2014.

Βάρβαρος ού πέλομαι ... = "I'm not a barbarian ..." = "Ei ole barbar ma ...": kataloog. Valik ja tekstid J. Päll, toimetaja K. Kolk, kunstnik E. Valper. Tartu: Tartu Ülikooli Raamatukogu, 2014.

[K. Kolk] TEA entsüklopeedia. 11. köide, Klas - kuubik.. Tallinn: TEA Kirjastus, 2014 [Etümoloogiate toimetaja Kaspar Kolk]

Artiklid, sõnumid

Beyer, J. Silvija Šiško: Latvijas citvalodu seniespiedumu kopkatalogs 1588–1830. Sērija A / Gesamtkatalog der fremdsprachigen Altdrucke Lettlands 1588–1830. Reihe A / The union catalogue of foreign language ancient prints in Latvia, 1588–1830. Series A, Riga: Latvijas Nacionālā bibliotēka. Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa 2013. Wolfenbütteler Notizen zur Buchgeschichte, 39, x - x. [ilmumas]

Beyer, J. Annelen Ottermann, Woher unsere Bücher kommen. Provenienzen der Mainzer Stadtbibliothek im Spiegel von Exlibris (Veröffentlichungen der Bibliotheken der Stadt Mainz, Bd. 59), Mainz: Landeshauptstadt Mainz. Bibliotheken der Stadt Mainz 2011. Wolfenbütteler Notizen zur Buchgeschichte, 39, x - x. [ilmumas]

Beyer, J. Catalogue of books printed in the 15th century in Swedish collections, hrsg. von Wolfgang Undorf, 2 Bde. Wiesbaden: Harrassowitz 2012. Zeitschrift für Lübeckische Geschichte, 94, 372 - 372.

Beyer, J. Index. William A. Kelly, Jürgen Beyer (Toim.). The German book in Wolfenbüttel and abroad. Studies presented to Ulrich Kopp in his retirement (329 - 344). Tartu: University of Tartu Press

Beyer, J. Willem de Blécourt, Tales of magic, tales in print. On the genealogy of fairy tales and the Brothers Grimm, Manchester & New York 2012. Zeitschrift für Volkskunde, 110, 175 - 177.

Beyer, J. Pietist tracts in Swedish, printed at Reval/Tallinn in the early eighteenth century: background and bibliographical career. Ajalooline Ajakiri, 147(1), 115 - 135.

Beyer, J., William, K. A (2014). The German book in Wolfenbüttel and abroad. Studies presented to Ulrich Kopp in his retirement . Tartu: University of Tartu Press

Beyer, J. Undeutsche Bibeln für Deutsche? Zur Benutzung der ersten lettischen, dörptestnischen und revalestnischen Bibeldrucke (1685–1715). Kelly, William A.; Beyer, Jürgen (Toim.). The German book in Wolfenbüttel and abroad. Studies presented to Ulrich Kopp in his retirement (37 - 82). Tartu: University of Tartu Press

Beyer, J. Mittesaksakeelsed Piiblid sakslaste jaoks? Esimeste läti-, tartu- ja tallinnakeelsete piiblitrükiste kasutamisest. Eesti Ajalooarhiivi toimetised = Acta et commentationes Archivi Historici Estoniae, 21, 248 - 282.

Beyer, J. Förbjudna böckers smittofara. Attribueringen till Revals boktryckare av svenskspråkiga pietistiska traktater från 1700-talets början. Czaika, Otfried; Nordin, Jonas; Snickars, Pelle (Toim.). Information som problem. Medieanalytiska texter från medeltid till framtid (120 - 137). Stockholm: Kungl. Biblioteket

Beyer, J. The influence of reading room rules on the quality and efficiency of historical research. Text. Svensk tidskrift för bibliografi / Swedish Journal of Bibliography, 8(3), 110 - 137.

Einasto, O. Investigating e-service quality criteria for university library: a focus group study. - New Library World, 2014, Vol.115 (1/2), p. 4-14 (ETIS 1.2)

Einasto, O. 'Time is out of joint': a postmodern approach to library . - in: Reading in Changing Society, ed. by M.Lauristin and P.Vihalemm, Studies in Reading and and Book Culture, 2, University of Tartu Press, Tartu, 2014, p. 179-193 (ETIS 3.1)

Einasto, O. E-service quality criteria in university library. - Procedia - Social and Behavioral Sciences, 2014, Vol.147, 25 August 2014, p. 561–566 (ETIS 3.1). URL <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814040828>

Friedenthal, T-E.; **Friedenthal, M.** The Use and Abuse of Performative Arts for Religion and Society. Baltic Journal of Art History, 8, 171 - 208.

Friedenthal, M. Sissejuhatus meditatsioonidesse. Meditatsioonid esimesest filosoofiast (7 - 25). Tartu: Ilmamaa

Friedenthal, M. Mil määral on ajalugu muinasjutt? Tuna. Ajalookultuuri ajakiri, 2, 135 - 137.

Lepajõe, M.; **Friedenthal, M** (tlk). Rene Descartes: Meditatsioonid esimesest filosoofiast. Tartu: Ilmamaa

Friedenthal, M.; Lepp, A. Text and its materialities in early modern Estonia. Ajalooline ajakiri, 1 (147).

Friedenthal, M.; Lepp, A.; Konsa, K.; Adojaan, K. Early Estonian Prints Database and The Book Damage Atlas . Ajalooline Ajakiri, 1(147), 21 - 50.

Pai, K. Istumisest ja ootamisest kõndimise ja rääkimiseni. Raamatukogu nr. 1, lk. 21-25.

Pai, K. Me võime liigutada tooli. Raamatukogu nr. 1, lk. 26-27.

Pai, K. Ettevalmistused ellujäämiseks. Raamatukogu nr. 2, lk. 4.

Pai, K. Säilitamisest ajas ja ruumis /Käärikul mäluasutuste talveseminaril peetud ettekande alusel/. Raamatukogu nr 4., lk. 21-23.

Pai, K. Tartus toimus teadusraamatukogude tähtsündmus - LIBERi konverents. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat. 24/2012. Tallinn, lk 69-71.

Päll, J. La traduction d'Homère en Estonie : une bataille pour ou contre l'hexamètre quantitatif .
Anabases, 20, 211 - 234.

Päll, J.; Volt, I.; Näripä, N.; Kurs, K. Eesti antiigitõlke bibliograafia (EAB). Versioon 1.0, 2014. 1 - 16.

Rand, M. Ramulus cum flore melius pingitur in meis .... Verschollene Pflanzenzeichnungen aus dem Gessner-Nachlass in der Universitätsbibliothek Tartu/Dorpat. – Kulturaustausch. Baltisches Echo auf Gelehrte in der Schweiz und in Deutschland : Freundesgabe für Arvo Tering. Hrg. Hanspeter Marti. Köln-Weimar-Wien, 2014, lk 13–48.

Lepik, K.; **Seiler, V.;** **Miil, K.** The win-win game of information literacy education: subject librarians tutoring information literacy online course for doctoral students. Qualitative and Quantitative Methods in Libraries, 3(4), 843 - 856.

Sipria-Mironov, E. Open Access in Estonia. ScieCom Info
<http://journals.lub.lu.se/index.php/sciecominfo/article/view/11637/10486>

Smuškina, I. Sipria-Mironov, E. Prima Vista Literary Festival: The message delivered by libraries in space and time. Reading in changing society. pp 203 - 210. Tartu: Tartu University Press
<http://www.tyk.ee/politology-and-sociology/00000011442>

[**Tammur, K.** intervjuu vastused]. Vanaraamat spetsialisti töös / Tiiu Reimo, Kadri Tammur, Ruth Hiie Urve Sildre ; intervjuueerija Aija Merivee. – Raamatukogu, 2014, nr 2, lk. 31-34.

Tarkpea, T. Ülevaade Eesti andmebaaside ühitamisest IFLA Liigitamise ja märksõnastamise sektsiooni uudiskirjas: IFLA Classification & Indexing Section Newsletter No. 50, December 2014
<http://www.ifla.org/files/assets/classification-and-indexing/newsletters/ci-newsletter-50.pdf>

Teesalu, A. Muusika rollist Boethiuse teoses „Filosoofia lohutusest”. – Res Musica, nr. 6, Tallinn, 2014, lk. 124-144.

Teriing, A. Riga Municipal Physician Nicolaus Witte von Lilienau (1618-1688): His Medical Views at the Crossroads of Tradition and Changes in Medical Teaching during his Student Years at Dutch Universities in the 1640s. Acta Baltica Historiae et Philosophiae Scientiarum, 2(2), 70 - 116.

Vene, I. Teel iseenda eitamisele. – Sirp 14. märts 2014, lk. 32.

Vene, I. Kukk jääb võlgu. – Sirp 11. aprill 2014, lk. 18 – 19.

Vene, I. Kõik on teada. – Sirp 20. juuni 2014, lk. 46.

Vene, I. Maailm raamatuna. – Raamatus: René Descartes. Hinge tundmused. Tõlkinud Andres Raudsepp. Ilmamaa, 2014, lk. 149 – 170.

Võsa, A. Valgustusteoloogia piirjooni Läänemere provintside luterlike literaatide kirjutistes 18. sajandi viimasel veerandil. – Eesti Ajalooarhiivi Toimetised 21(28), 2014, lk 113-136

Võsa, A. Baltisaksa valgustusteoloogiast. – Kirik & Teoloogia, nr 137, 2014; URL:
<http://kjt.ee/2014/07/baltisaksa-valgustusteoloogiast/>

Lisa 3. Tartu Ülikooli raamatukogu töötajate ettekanded konverentsidel ja seminaridel 2014. a

Bachmann, S. Estonian language digital textbook. Ettekanne üritusel „Erasmus Staff exchange week“ üritusel 7. mail

Einasto, O. A Conceptual Model of Library E-service Quality. Paper presented at: 6th International Conference on Qualitative and Quantitative Methods in Libraries, 26.-30.05.2014, Kadir Haz University, Istanbul, Turkey

Einasto, O. Conceptualization of user participation – ettekanne seminaril: Special seminar on participation in memory institutions TÜ Ühiskonnateaduste instituudi doktoriseminaril, 05.06. 2014, Tartu

Einasto, O. Raamatukogu e-teenuse kvaliteedi kontseptuaalne mudel. - ettekanne KSTT Doktorikooli aastakonverentsil, 22.mail 2014, Kääriku

Einasto, O. Критические факторы, обеспечивающие качество электронных услуг университетской библиотеки – ettekanne rahvusvahelisel seminaril "Изучение информационных потребностей пользователей университетской библиотеки", 27.-28.08.2014, Санкт-Петербург, Венемaa

Einasto, O. Kommunikatsioon vene suhtlemispartneriga: millega arvestada. – loeng TÜ Ühiskonnateaduste instituudi üliõpilastele, 21.03.2014, Tartu

Einasto, O. Mäluasutuse e-teenuste olemus ja kvaliteet. – loeng TÜ Ühiskonnateaduste instituudi magistrantidele, 07.11.2014, Tartu

Ermel, M. Teadusandmed taaskasutatavaks: Eesti DataCite. Ettekanne mäluasutuste talveseminaril Käärikul 5. Märtsil

Ivanova, J., Leesik, M. - Читальный зал современной университетской библиотеки - новые подходы – ettekanne rahvusvahelisel seminaril "Изучение информационных потребностей пользователей университетской библиотеки", 27.-28.08.2014, Санкт-Петербург, Венемaa

Kolk, K. Fabianus Quadrantinus: katoliku preester vastureformatsiooniaegses Pärnus konverentsil 250 aastat Pärnumaa ajaloo uurimist, Pärnu muuseumis 16. oktoobril

Kolk, K. Gezeliuse Lexicon Graecolatinum'i (Tartu, 1648) säilinud eksemplaridest konverentsil "Humanist Greek in Early Modern Europe. Learned Communities between Antiquity and Contemporary Culture" osalejatele näituse tutvustusel TÜR-s, 9. Mai

Lembinen, L. o LIBER, Riias 2-5. juuli 2014 - poster "National Collaboration – A Roadmap for Preserving Estonian Cultural Heritage" <http://liber2014.lnb.lv/programme/posters/>

Lembinen, L. 5 years of Openness in the University of Tartu Library. Ettekanne aruteluseminaril „Lingitud teadus poole-avaandmed ja Data Cite Eestis“ Tartu Ülikooli raamatukogu konverentsisaalis 23. oktoobril

Miil, K. Blended library and it's new role in academic work. Ettekanne seminaril „Information Services for Research Process“ Riias 15. aprillil

Miil, K. Blended library and the role of subject librarian. Ettekanne üritusel „Erasmus Stuff exchange week“ TÜ raamatukogus 7. mail

Miil, K., Seiler, V. Nation-wide information literacy e-course for secondary school teachers and students. Posterettekanne konverentsil European Conference on Information Literacy (ECIL) Dubrovnikus 23.oktoobril

Moont, K. SIERRA pakub uusi võimalusi. Ettekanne XIII kirjepäeval TÜ raamatukogus 29. novembril.

Neerut, L. Lühiülevaade Horisont 2020. Ettekanne OA nädala avaüritusel TÜ raamatukogu töötajatele 21. oktoobril

Pai, K. Raamatukogude arengusuunad meil ja mujal. Ettekanne VII teadus- ja erialaraamatukogu päeval Eesti Rahvusraamatukogus 22. oktoobril

Pai, K. Säilitamisest ajas ja ruumis. Ettekanne mäluasutuste talveseminaril Käärikul 4. märtsil

Seiler, V. The model for consistent teaching of information literacy in online courses. Faculty liaison librarians tutoring researchers and research students. Ettekanne seminaril „Information Services for Research Process“ Riias 15.aprillil

Seiler, V. The model for consistent teaching of information literacy in online courses. Faculty liaison librarians tutoring researchers and research students. Ettekanne üritusel „Erasmus Stuff exchange week“ TÜ raamatukogus 7. mail

Sipria-Mironov, E. Ettekanne “e-Book on Demand - координация проекта и общение”, Venemaa rahvusraamatukogus, Sankt- Peterburgis, 28.-29.04.2014

Tarkpea, T. DataCite Eesti. Ettekanne seminaril „Teadusandmed:kellele ja milleks?“ Eesti Teadusteagentuuris 17. oktoobril

Tarkpea, T. Teadusandmete haldamine. Ettekanne OA nädala avaüritusel TÜ raamatukogu töötajatele 21. oktoobril

Teemus, M. Karl Morgenstern „maailma ilusaima muuseumi“ maaligaleriis. Tartu Ülikooli kunstimuuseumi 211. aastapäeval, 17. aprill

Teemus, M. Märkmeid Napoleoni muuseumist: Friderich Schlegeli ja Karl Morgensterni kunstivaadete võrdlus. Tartu Ülikooli kunstiajaloo osakonna sügiskool “Kunst ja ilu”. 16. oktoober

Teesalu, T. “Translator Boethius: in Romanam stilum vertens”. Rahvusvahelisel tõlketeaduse konverentsil „Between policies and Poetics: Itineraries in Translation History“, Tartu Ülikoolis 13.-15. juunil.

Teesalu, A. “The role of music in Boethius’ “De consolatione Philosophiae”, Göttingeni ülikoolis 26. novembril

Tänavots, S. Nimenormandmete baas –tunneli lõpus paistab valgus. Ettekanne XIII kirjepäeval TÜ raamatukogus 29. Novembril

Virro, K. Paberi massneutraliseerimistehas TÜ raamatukogus. Ettekanne mäluasutuste talveseminaril Käärikul 4. Märtsil

Võsa, A. Valgustusteoloogilised trükised baltisaksa luterliku kirjakultuuri osana. Rahvusraamatukogu seminaril “Konfessioon ja kirjakultuur” 23. oktoobril 2014

Lisa 4. 2014. a korraldatud konverentsid ja seminarid

Mäluasutuste talveseminar „Mida ja miks, kuidas ja kus me säilitame?“ Kääriku Spordikeskuses 04.-05. Märtsil

4. märts

- Priit Pirsko. Miks ja mida me säilitame?
- Ülle Talihärm. Sundeksemplari perspektiiv
- Kristina Pai. Säilitamisest ajas ja ruumis
- Kristina Virro. Paberi massneutraliseerimistehas TÜ raamatukogus.
- Kaire Lass. Säilitustingimused Rahvusraamatukogu hoidlates ja ennetavad meetmed teavikute säilitamiseks
- Kaie Kukk. ERMi uue maja säilitusvõimalused ja –tingimused.
- Merike Kiipus. Eesti Kirjandusmuuseum - vana ja uus
- Ruth Tiidor. Säilitamisest Rahvusarhiivis: kuidas kaob tolmu ja palju kulub raha?
- Andres Uueni. Kultuuripärandi 3D dokumenteerimine
- Tõnu Märing. Energiatõhus elamu

5. märts

- Taivo Raud. Kogumisest ja säilitamisest eelmise ja uue TAI strateegia valguses.
- PechaKucha stiilis ettekanded (slaidiõu 6 minutit ja 40 sekundit)
- Liisi Taimre. Mäluabilisatsioon ehk 100 aastat ilmasõjast: mõtteid ja algatusi.
- Peeter Kondratjev. TLÜ AR digikeskuse arendused.
- Külli Solo. Digitaalsed Eesti ajalehed.
- Malle Ermel. Teadusandmed taaskasutatavaks: Eesti DataCite.
- Marin Laak. Uut KM-i Kreutzwaldi sajandist mäluvaramuna.
- Riin Olonen. Ühine ESTERi andmebaas ja Sierra tarkvale üleminek
- Grupitöö: Raamatukogude ühise ESTERi m-versioon, läbiviija Peeter Kondratjev

Open Accessi nädala raames aruteluseminar „Lingitud teaduse poole-avaandmed ja Data Cite Eesti“ Tartu Ülikooli raamatukogu konverentsisaalis 23. oktoobril

- Liisi Leminen. Five years of Openness in the University of Tartu Library
- Viktor Muuli. Uurimisandmete kogumise, säilitamise ja kättesaadavaks tegemise hetkeseis Eestis. ETAg poolt läbiviidud küsitluse tutvustus
- Kathleen Shearer. Wagging the Long Tail of Research Data
- Louise Corti. Progress on open data publishing in the social sciences
- Stuart MacDonald. Data Librarian and RDM activities (UK perspective)
- Urmas Kõljalg. Publishing datasets with DOI-s in PlutoF cloud
- Uko Maran. QsarDB - first hundred DOI-s for predictive models
- Jan Brase. DataCite – a global approach for better data sharing
- Paneeldiskussioon (moderaator Martin Hallik)

XIII kirjepäev TÜ raamatukogu konverentsisaalis 29. novembril

- Riin Olonen. Kaks ühes -kokkuvõtte süsteemide liitmisest
- Maie Ristisaar. Lugejate esimene tagasiside ühendatud kataloogile
- Jane Makke. Kirjete kokkupanek ja toimetamine ühises ESTERis
- Külli Moont. SIERRA pakub uusi võimalusi
- Silja Tänavots. Nimenormandmete baas –tunneli lõpus paistab valgus
- Kristel Veimann, Maie Ristisaar. DIGARi Eesti ajalehed–ajalehtede päralt on aja lugu
- Dokumentaalfilm „Ustavus raamatule.Aleksander Sibula aeg“

Lisa 5. 2014. aastal korraldatud näitused

1. Ilus raamat. Illustreeritud raamatuid trükikunsti esimesest sajandist TÜ raamatukogus
2. Integratsioon on piltides
3. Liisi Ördi maalinäitus "Sügishääled"
4. Korporatsioon Indla 90-aastane lugu
5. Fotonäitus „Ukraine. Euromaidan“
6. Eero Ijavoineni maalinäitus “2014”
7. Kaie Šestakova-Karu maalinäitus „Ilus elu“
8. Fotonäitus "Vahemere orhideed“
9. Eesti looduskirjandus läbi aegade
10. Konrad Mägi ateljee kevadnäitus
11. Βάρβαρος οὐ πέλομαι ... Ei ole barbar ma....
12. Rõõmus süda
13. Kiilid tantsivad taevas. Sumi-e kohtub luulega
14. Ameerikat kujutades
15. Albert Camus – digitaalne, interaktiivne ja mitmekeelne näitus
16. Vana müristaja
17. Maria Evestus "Kohvikunäitus II"
18. 100 aastat kunstiharidust Tallinnas. EKA 100, ERKI raamatud ja raamatugraafika Tartu Ülikooli raamatukogu ja Mart Lepa kunstikogu kogudest
19. Mart Niklus 80. Sügisene pööripäev
20. Valguse väikesed vaikelud
21. Ärev vaikus enne tormi. Aeg enne 1914. aastat
22. TÜ kunstide osakonna graafika erikursuse üliõpilaste tööde näitus
23. Kosmonautijad Kosmonautikas 08.10.2014–02.11.2014
24. Järje hoidja
25. Juhani Püttsepa lasteraamatute illustratsioonide näitus „Räästad räägivad ja linnud lasevad liugu“
26. Eesti linnud – kosmopoliidid looduses
27. Balti eraseadus 150
28. 90 aastat - kolm värvi
29. Tartu ülikoolis 01.12.2013–01.12.2014 kaitstud doktoritööd
30. TÜ geograafia osakond 95
31. Fotonäitus "Hetked"
32. Setod ja usk. Pärimusretkelt Setomaal (Värskas ja Mikitamäe vallas) 2010-2014

Virtuaalnäitused

- [Lääne-Euroopa varane graafika](#)
- [Kunst ja kunstnikud Tartus 19.sajandil](#)
- [Karl Ernst von Baer](#)